

TARTU VALLA

KUUKIRI

AASTAST 1996

**Tartumaa lasteaiad
kohtusid õppepäeval
„Õpin õues, tervis põues”**

lk 13

TARTU VALLA
KAASAV EELARVE 2026

lk 6

**Tartu valla kaasav eelarve
ootab ettepanekuid**

lk 8

**Kõrveküla tunnustati hea
koostöö eesti omavalitsusega**

lk 13

**Kõrveküla lasteaiad
Päikeseratas sai 55**

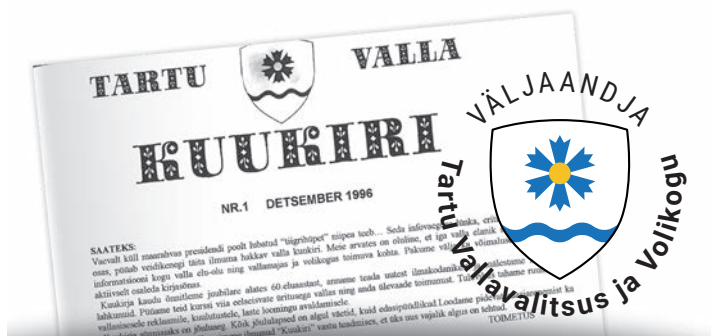

lk 14

**Haridustöötajad ja
täiskasvanuhariduse
tegijad said tunnustusi**

TARTU VALLA KUUKIRI

AASTAST 1996

Kuukirjas avaldatakse eelmisel kuul valda sündinud ja meie seast lahkunute andmeid. Lehte lisatakse nende laste nimed, kelle vanemad on vallale nime avaldamiseks andnud loa.

Toimetusel on õigus vajadusel tekstidele teha keelekorrektuuri.

Kõige uuemad uudised Tartu vallas toimuvast leiad **Tartu valla kodulehelt ning Tartu valla või Kuukirja Facebooki lehtedelt.**

Toimetus: kuukiri@tartuvald.ee

Väljaandja: Tartu Vallavalitsus ja Volikogu
Toimetus: Ekas OÜ e-post: kuukiri@tartuvald.ee
Toimetaja: Katrin Sisask Tel. 5627 0280
Reporter: Kaisa Kreela
Küljendaja / fotograaf: Rasmus Karja Tel. 510 3479

Tartu valla Kuukiri ilmub tasuta.

Kuukirja saab elektrooniliselt lugeda Tartu valla kodulehel tartuvald.ee.

või ajakirjana Issuust (numbrid kuni mai 2023):
issuu.com/tartuvallakuukiri

Novembri Kuukirjas avaldatavaid kaaskirju ja reklaame ootab toimetus **1. novembriks**.

Jälgi Kuukirja tegemisi ka Facebookis:
facebook.com/TartuVallaKuukiri

Oled huvitav ettevõtte Tartu vallas või tead inimest või tegu, mis vääraks kajastust?
 Saada vihje Tartu valla Kuukirjale!

Tartu Vallavalitsus

Haava tn 6, Kõrveküla alevik,
 Tartu vald, 60512 Tartumaa.

Vastuvõtt T kell 8.00–12.00 ja 12.30–18.00.
Tel. 510 6363, **e-post:** tartuvald@tartuvald.ee

Tabivere teeninduspunkt

Tabivere Päevakeskuses
 Same tee 1, Tabivere alevik,
 Tartu vald, 49127 Tartumaa.

Vastuvõtt T kell 8.30–11.00.
Tel. 5196 7738, **e-post:** tartuvald@tartuvald.ee

Laeva teeninduspunkt

Väänikvere tee 8, Laeva küla,
 Tartu vald, 60608 Tartumaa.

Vastuvõtt T kell 13.30–16.30.
Tel. 5302 6608, **e-post:** tartuvald@tartuvald.ee

Piirissaare teeninduspunkt

Valla, Tooni küla,
 Tartu vald, 62603 Tartumaa.

Vastuvõtt T kell 9.00–10.00, muul ajal kokkuleppel.
Tel. 529 4630,
e-post: toomas.lindjärv@tartuvald.ee,
 piirissaare@tartuvald.ee

Trükk: OÜ Ecoprint
Tiraaž: 6500

17.09.2025 vallavolikogu istungil vastu võetud määrused ja otsused

Kadri Mäesalu, Tartu valla personali- ja dokumendihalduse spetsialist

MÄÄRUSED

Määrus nr 9 – Tartu valla 2025. aasta I lisaeelarve

Kinnitada Tartu valla 2025. aasta 1. lisaeelarve järgmiselt:

- 1) suurendada põhitegevuse tulused summas 368 244 eurot;
- 2) suurendada põhitegevuse kulused summas 368 244 eurot;
- 3) vähendada investeerimistegevuse tulused summas 188 100 eurot;
- 4) vähendada investeerimistegevuse kulused summas 441 000 eurot;
- 5) suurendada finantseerimistegevuse kulused summas 252 900 eurot.

Määrus nr 10 – Tartu valla arengukava 2022–2030 uue redaktsiooni kinnitamine

Kinnitati Tartu valla arengukava 2022–2030 uus redaktsioon.

OTSUSED

Otsus nr 36 – Tartu Vallavolikogu valimisteks ja oskonnakomisjonide moodustamine

1. Moodustada Tartu Vallavolikogu liikmete valimisteks seitse ja oskonnakomisjoni ning nimetada nende esimehed, liikmed ja asendusliikmed järgmiselt:

1.1. Valimisjaoskond nr 1

Komisjoni esimees
Kadri Mäesalu
Komisjoni liikmed
Silva Ott
Kadri Tattar
Kadrin Krabbi
Mari Niine
Anni Teetsmann
Marjaliis Kivisaar
Jana Serpak
Nadežda Vaarik

Komisjoni asendusliikmed
Kerli Koor
Ene Liivamägi

1.2. Valimisjaoskond nr 2

Komisjoni esimees
Kristel Mäe
Komisjoni liikmed
Eveli Pedaja
Pirje Pärna
Küllli Kaljurand
Jaana Lukanen
Aime Jõgi

Komisjoni asendusliikmed
Kersti Vaher
Tiina Kiisk

Tartu vallavolikogu 2021-2025 koosis pidas septembris oma viimase istungi. Foto: Rein Leib

1.3. Valimisjaoskond nr 3

Komisjoni esimees
Aide Lättemägi
Komisjoni liikmed
Anita Priks
Kaili Alop
Merike Säärts
Kaja Randviir
Kairi Hermits

Komisjoni asendusliikmed
Riho Ant
Raivo Nigula

1.4. Valimisjaoskond nr 4

Komisjoni esimees
Sigrid Pärnaste
Komisjoni liikmed
Kristi Lill
Jane Benno
Mariin Pärnmetts
Küllli Hunt
Merili Õigus
Malle Lauring

Komisjoni asendusliikmed
Kirke Käämbre
Kärt Joorits

1.5. Valimisjaoskond nr 5

Komisjoni esimees
Katrinn Märks
Komisjoni liikmed
Koidu Kiving
Sirje Lillemetts
Deeli Kink
Ulvi Viilvere
Toona Peterson
Raimund Saarekivi

Komisjoni asendusliikmed
Kaidi Mägi
Evelin Kuiv

1.6. Valimisjaoskond nr 6

Komisjoni esimees
Tiina Reinesberg
Komisjoni liikmed

Anne Aunap
Endla Suvi
Andres Reinesberg
Kaire Kruus
Ester Juhaste
Annabel Hermits

Komisjoni asendusliikmed
Artur Aunap
Anne Bunder

1.7. Valimisjaoskond nr 7

Komisjoni esimees
Tõnis Tollimägi
Komisjoni liikmed
Merili Olesk
Madli Jürgenson
Eela Kool
Virge Valdmaa
Marin Linde
Aivar Sillari

Komisjoni asendusliikmed
Kirsti Kadaja-Prodanets
Sirje Laurend

Otsus nr 37 – Tartu valla üldplaneeringu menetluse uuendamine Tartu Ringkonnakohtu 14.11.2024 otsusega nr 3-22-1429 tühistatud Saare kinnistu juhtotstarbe osas

Uuendada Tila külas asuva Saare kinnistu (kü 79403:002:0137) osas Tartu valla üldplaneeringu menetlus eesmärgiga teha kaalutusotsus Saare kinnistu juhtotstarbe määramise osas.

Istungeid on võimalik jälgida reaalajas ja järelvaadata Tartu Vallavolikogu Youtube'i kanalilt. Jooksvat protokollit ning hääletustulemusi on võimalik jälgida www.volis.ee leheküljel. Volikogu istungite materjalid on avalikult kättesaadavad veebis: tartuvald.ee/et/volikogu-istungite-materjalid.

Tartu Vallavalitsuse kehtestatud detailplaneeringud

| Tartu Vallavalitsus

Tartu Vallavalitsus teatab, et on oma 21.08.2025. a korraldusega nr 903 alatanud Kõrvküla alevikus asuva Liiva tn 5 maaüksuse ning lähiala detailplaneeringu.

Planeeringu eesmärk on Liiva tn 5 maaüksusele ehitusõiguse määramine korterelamute ehitamiseks. Planeeringuala pindala on ca 1,4 ha. Planeeringuala on praegu hoonestamata, kaetud osaliselt kõrghaljastusega.

Detailplaneeringu koostamise vajadus tuleneb planeerimisseadusest ja Tartu valla üldplaneeringust. Planeeringu algatamise eelselt ei ole tuvastatud vajadust täiendavate uuringute läbiviimiseks.

Planeeringu algatamise korraldusega on võimalik tutvuda Tartu valla kodulehel www.tartuvald.ee

Tartu Vallavalitsus teatab, et on alatanud oma 14.08.2025 a. korraldusega nr 877 Vahi alevikus asuvate Janne, Heigo, Pille ja Juta maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu koostamise ja jätnud algatamata sama korraldusega kõnealuse dokumendi keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH).

Detailplaneeringu eesmärk on töötada välja on Tartu põhjapoolse ümbersõidu koosseisu jääva Tartu linna sissesõidu värava - Vahi liiklussõlme ümbruse piirkonna kvaliteetse linnaehitusliku lahenduse väljatöötamine ning selgitada välja võimalused planeeringualasse jäävate Janne, Heigo, Pille ja Juta maaüksuste baasil ärimaa ja elamumaa sihtotstar-

rega kruntide moodustamiseks, samuti määrata ehitusõigused elamute ning ärihoonete püstitamiseks. Lisaks tuleb anda lahendus haljastusele, heakorrade ja tehnovõrkudega varustamisele. Planeeringuala pindala on ligikaudu 20 ha.

Detailplaneeringu koostamise vajadus tuleneb planeerimisseadusest ja Tartu valla üldplaneeringust. Detailplaneeringu koostamise käigus tuleb läbi viia täiendavaid uuringuid: liiklusuuring, müra leviku modelleerimine ning avalike teenuste kättesaadavuse analüüs.

KSH jäeti algatamata, kuna koostatud KSH eelhinnangu kohaselt ei kaasne kavandatava tegevusega olulist keskkonnamõju. Detailplaneeringu elluviimisega kaasnevad mõjud on valdavalt seotud uute hoonete ehitamisega. Detailplaneeringu keskkonnatingimustega arvestamine on võimalik planeerimisseaduse § 126 lõike 1 punkti 12 kohaselt detailplaneeringu menetluse käigus.

Detailplaneeringu koostamise algataja, koostamise korraldaja ning kehtestaja on Tartu Vallavalitsus (kontakt: tartuvald@tartuvald.ee tel. 510 6363). Planeeringu koostaja on AB Artes Terrae OÜ (e-post: artes@artes.ee).

Planeeringu algatamise ning KSH algatamata jätmise korraldusega on võimalik tutvuda Tartu valla kodulehel www.tartuvald.ee.

Tartu Vallavalitsus teatab, et on alatanud oma 14.08.2025. a korraldusega nr 876 Tila külas asuva Kuusisoo tee 28 maaüksuse detailplaneeringu koosta-

mise ja jätnud algatamata sama korraldusega kõnealuse dokumendi keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH).

Planeeringu eesmärk on Tila külas asuva Kuusisoo tee 28 maaüksusele määrata täiendav ehitusõigus uue puidutööstuse hoone rajamiseks. Lisaks antakse planeeringuga lahendus liikluskorraldusele, haljastusele, heakorrade ja tehnovõrkudega varustamisele. Planeeringuala pindala on ca 1,6 ha.

Detailplaneeringu koostamise vajadus tuleneb planeerimisseadusest ja Tartu valla üldplaneeringust. Detailplaneeringu algatamise eelselt ei ole tuvastatud vajadust läbi viia täiendavaid uuringuid, kuid kui planeeringumenetluse ajal selgub vajadus läbi viia täiendavaid uuringuid, siis tuleb seda teha.

KSH jäeti algatamata, kuna koostatud KSH eelhinnangu kohaselt ei kaasne kavandatava tegevusega eeldatavalt olulist keskkonnamõju. Detailplaneeringu keskkonnatingimustega arvestamine on võimalik planeerimisseaduse § 126 lõike 1 punkti 12 kohaselt detailplaneeringu menetluse käigus.

Detailplaneeringu koostamise algataja, korraldaja ning kehtestaja on Tartu Vallavalitsus (e-post tartuvald@tartuvald.ee). Planeeringu koostaja on Terav kera OÜ (e-post: teravkera@gmail.com).

Detailplaneeringu algatamise ning KSH algatamata jätmise korraldusega on võimalik tutvuda Tartu valla kodulehel www.tartuvald.ee.

Tartu Vallavolikogu kinnitas uue arengukava redaktsiooni

| Tõnis Tõnissoo,
Tartu valla arendusnõunik

Igal aastal vaatab Tartu Vallavolikogu üle valla arengukava. Nii ka käesoleval aastal.

Kevadel toimunud külakoosolekute ja vallavalitsuses toimunud arutelude järgselt koostatud uus arengukava redaktsioon koos eelarvestrateegiaga läbis enne volikogus kehtestamist avaliku väljapaneku. 15. augustist kuni 10. septembrini toimunud avalikul väljapanekul esitati 5 ettepanekut arengukava täiendamiseks. Avaliku väljapaneku järgselt oli kavandatud avalik koosolek

esitatud ettepanekute arutamiseks. Kuigi välja kuulutatud koosoleku ajal huvilisi kohale ei tulnud ja avaliku arutelu ei toimunud, vaatas Tartu Vallavalitsus kõik esitatud ettepanekud üle. Neli ettepanekut olid seotud sama teemaga: sooviti kergliiklustee rajamist Kõrvküla ja Vasula vahele. Kuna ükski kergliiklustee ei ole nimeliselt arengukavas välja toodud ning juba käimalükatud kergliiklusteede ehitamise projektide kõrvale lähima 4 aasta jooksul uusi suuri jalg- ja jalgrattateede projekte eelarvestrateegiasse ei mahtunud, otsustati arengukava sõnastust ettepanekute põhjal mitte muuta. Üks esitatud

ettepanekutest puudutas tööstusalade reoveekäitlussüsteemide arendamist. Spetsiifiliselt oli ettepanek seotud küll Kuusisoo tööstusala heitveelahendusega, kuid kuna arendamise vajadus on üldine, otsustati arengukava sõnastust täiendada. Ettevõtluskeskkonna parendamise tegevusvaldkondade hulka lisati vee- ja kanalisatsioonisüsteemide ning sademeveesüsteemide arendamine olemasolevatel tööstusaladel. Suur tänu kõikidele kaasamõtlejatele ja ettepanekute esitajatele.

Kriisivalmiduse koolitus korteriühistutele

Kerli Koor, Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

25. augustil toimus Tartu Vallavalitsuse ja Päästeameti eestvedamisel koolitus korteriühistutele, kus räägiti valmisolekust elutähtsate teenuste katkemise korral ja võimalikest kriisiolukordadest.

Koolitusel osales ligi 20 korteriühistu esindajat ning elanikku, kes said praktilisi nõuandeid toimetulekuks olukordades, kus võib katkeda elekter, küte, vesi, kanalisatsioon või side. Lisaks arutati, kuidas tagada keldrite korrashoid ja muuta need varjumiseks sobivamaks.

Osalejad said ülevaate, milliseid samme ühistud ja elanikud ise teha saavad – alates ühiste varude ja vahendite soetamisest kuni infovahetuse ning meeskonnatöö kokkuleppimiseni. Igal korteriühistul võiks olla plaan, kuidas ootamatus olukorras toime tulla ja elanikke toetada. Kriisivalmidus algab meist endast. Korteriühistute roll on siin väga oluline, ühistu saab oma liikmeid toetada ja vajadusel kiiresti reageerida.

Korteriühistutel on võimalik kutsuda

Kriisivalmiduse koolitus korteriühistutele. Foto: Kadri Leetsaar

päästeameti spetsialistid hindama oma hoone või hoonete valmisolekut kriisiolukordadeks. Hindamine aitab tuvastada kitsaskohad, tõsta teadlikkust ning teha vajalikke samme turvalisuse parandamiseks.

Kriisivalmiduse suurendamiseks on korteriühistutele avatud toetusmeede, millest rahastatakse mobiilse või statsionaarse generaatori soetamist, avariitoite väljaehitamist generaatori ühendamiseks korterelamu elektripaigaldisega ning sellega seotud ehitus- või rekonstrueeri-

mis- ja projekteerimistööd ning elektripaigaldise nõuetele vastavuse tõendamist. Toetusmeede on avatud kuni 30.11.2025 või kuni eelarvevahendite lõppemiseni. Täpsemat infot on võimalik leida: <https://rtk.ee/korteriuhistule-kriisivalmiduse-suurendamine-2025>

Tartu Vallavalitsus tänab kõiki osalejaid aktiivse kaasamõtlemise eest. Kriisivalmiduse koolitusi plaanitakse jätkata ka edaspidi, et kasvatada kogukondade valmisolekut ja turvatunnet.

Amt Geltinger Buchti esindajad sõprusvisiidil Tartu vallas

Tekst ja foto: Kerli Koor, kommunikatsioonispetsialist

27.–30. septembrini viibisid Tartu vallas visiidil sõpruspiirkonna Amt Geltinger Buchti esindajad Thomas Johannsen, Stefan Meyer ja Johannes Volpert.

Tartu valla sõprusuhted Geltinger Buchtiga ulatuvad 1994. aastasse, ametlik partnerlusleping sõlmiti 1996. aastal. Selle aja jooksul on välja kujunenud mitmekülgne koostöö, toimunud on noortevahetused, kultuurikontaktide ning omavalitsusjuhtide kogemuste vahetamine.

Visiiti alustati Lähelt, laupäeval toimus seal nii maastikujooks kui ka mihklilaat. Pühapäeval külastas delegatsioon Piirissaart, et tutvuda piirkonna eripära ja väljakutsetega. Esmaspäeva hommikul toimus kohtumine vallamajas, kus anti

ülevaate valla senisest arengust ja tulevikuplaanidest. Samuti arutati järgmise aasta koostööplaane, 2026. aastal tähistavad Tartu vald ja Amt Geltinger Bucht sõprussidemete 30. aastapäeva.

Külalised said ülevaate Raadi piirkonna arendustest, sealhulgas külastati Aviaatori elamuarendust. Põhjalik ringkäik tehti Raadi Põhikooli lasteaiahoones, mis sõpruspiirkonna esindajatele erilist mul-

jet avaldas. Päeva teises pooles külastati kohalikku masinatööstusettevõtet Same OÜ ning Lähel asuvat uut hakkepuidul töötavat katlamaja.

Amt Geltinger Bucht ühendab ja administreerib 16 vallakogukonda, mis asuvad Läänemere Geltingi lahe ümbruses Schleswig-Holsteini liidumaal. Amt Geltinger Bucht elanike arv on ligi 13 000.

Tartu vallal on uus kaasaegne koduleht

Kerli Koor, Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

Tartu vallal on kasutusel uus kaasaegne veebileht, Eesti Linnade ja Valdade Liidu eestvedamisel valminud omavalitsusportaal.

Omavalitsusportaal on kohalike omavalitsuste kaasaegne ja ühtne veebilehe platvorm, mis aitab tagada KOV infoteenuse osutamise ühtlast taset, positiivset kasutajakogemust kodanikele ning tehnilist jätkusuutlikkust.

Uus veebileht põhineb Valitsusportali platvormil, mille majutust ja haldust korraldab Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskus (RMIT). Valitsusportali kasutavad tänaseks lisaks Riigikantseleile ka ministeeriumid

ning mitmed teised riigiametid. Omavalitsusportaal on seejuures kohandatud vastavalt kohalike omavalitsuste vajadustele ning sellega on liitunud 40 omavalitsust.

Uus veebileht annab kasutajale võimaluse infot kergemalt leida. Lisaks kaasaegsele visuaalsele lahendusele on põhjalikult uuendatud ka kodulehe sisu. Paratamatult võib alguses esineda väikesed viperusi. Kodulehe struktuur on uuesti kokku pandud, mistõttu ei pruugi kõik senised lehed olla menüüs harjumuspärasel kohas. Kui märkad mõne alalehe või lingi puhul probleeme, anna sellest palun teada aadressil kerli.koor@tartuvald.ee.

Kuna uus koduleht on mugav kasutada ka mobiilseadmes ning see pakub elanikele võimalust anda otse tagasisidet ja küsida infot, lõpetasime Tartu valla äpi kasutamise. Heakorraprobleemidest saab endiselt teada anda ka Anna Teda rakenduse kaudu.

Tartu valla kaasav eelarve ootab ettepanekuid

Kerli Koor, Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

Tartu vald kasutab 2026. aasta eelarve koostamisel kaasava eelarve põhimõtet, mis tähendab, et osa vallaeelarvest kujuneb elanike endi ettepanekute alusel.

Kaasava eelarve eesmärk on:

- suurendada kogukonna teadlikkust vallaeelarvest ja selle kujunemisest;
- parandada kogukondade vahelist koostööd;
- viia ellu uusi ideid või lahendada kohalikke probleeme.

Milliseid ideid oodatakse?

- Esitada saab investeeringuideid, mille maksimaalne maksumus on 30 000 eurot;
- Rajatav objekt peab olema avalikus kasutuses ning pärast valmimist Tartu valla omandis;
- Idee ei tohi põhjustada valla järgmiste aastate eelarves ebamõistlikke lisakulusid.

Kaasava eelarve kogumaht 2026. aastal on 60 000 eurot, seega viiakse ellu vähemalt kaks enim hääli saanud projekti.

Ideede esitamine

- Ideid saab esitada elektroonilises keskkonnas VOLIS;
- Tähtaeg: **31. oktoober 2025.**

Ideid saab esitada igäüks elektroonilises keskkonnas VOLIS.

Esitamisel tuleb märkida:

- esitaja nimi ja kontakt (telefon või e-post);
- idee nimetus (lühipealkiri);
- idee kirjeldus;
- sihtrühm, kes ideest otseselt kasu saab;
- lisainfo ja vajadusel materjalid (eskisid, joonised, fotod vms).

Esitatud ettepanekuid hindab vallavalitsuse moodustatav komisjon, kes kontrollib nende asjakohasust ja teostatavust. Vajadusel võib komisjon sarnased ideed kokku liita või paluda neid täpsustada. Seejärel valitakse välja ideed, mis suunatakse rahvahääletusele.

Hääletamine

- Hääletada saavad kõik vähemalt 16-aastased elanikud, kelle elukoht rahvastikuregistris on Tartu vald.
- **Hääletus toimub 1.–14. detsembrini 2025** elektroonilises keskkonnas VOLIS, ID-kaardi või mobiil-IDga sisse logides.
- Igal hääletajal on **kuni 3 häält** (sama idee poolt mitu korda hääletada ei saa).

Rahvahääletusel enim hääli saanud ideed viiakse ellu 2026. aastal ning nende elluviimise korraldab vallavalitsus.

Tammistu külaplatsil on nüüd puhke- ja grillimisala

Tekst ja foto: Kristiina Timma, MTÜ Tammistu Rahva Seltsi esinaine

Tammistu külaplatsil on nüüd puhke- ja grillimisala.

2025. aastal oleme saanud valmis taas ühe vahva projekti meie Tammistu külaplatsil – meil on oma puhke- ja grillimisala. Puhke- ja grillimisala loob uusi mõnusaid võimalusi vabaaja veetmiseks meie külaplatsil. Meie eesmärk on pakkuda meie enda külas võimalikult mitmekesiseid kultuuri-, spordi ja vaba aja veetmise võimalusi ning soodustada ühist kogukonnatunnet. Peredel ja sõp-

ruskondadel on võimalus tulla pidama pikniku või väiksemat peresündmust, harrastades samal ajal meie külaplatsil erinevaid palli- või jooksumänge juba olemasolevatel aladel (võrkpall, korvpall, lauatennis). Selle projekti valmi-

mist rahastasid Kohaliku Omaalgatuse Programm ja MTÜ Tammistu Rahva Selts. Tule ja veeda pere või sõpradega mõnusalt aega meie Tammistu külaplatsil!

Tartu vallast toetuste taotlemine

Info: Tartu Vallavalitsus
Teksti koostas: Katrin Sisask

Tartu valla iseteeninduskeskkonnas SPOKU on võimalik esitada kõiki taotlusi elektrooniliselt. Iseteenindus kiirendab menetlemise protsessi ja vähendab puudulike taotluste arvu. Taotluste esitamine elektrooniliselt on mugav ja kiire. Alljärgnevalt on kokku koondatud info toetuste kohta, mis tuleb esitada kindlaks kuupäevaks ja mis on sissetulekust sõltumatud.

Spordiklubide ja eraõiguslike spordikoolide toetus

Tartu vald maksab spordiklubile või -koolile sporditegevuste toetust taotleja nimekirja kantud 5–19-aastase sportlase kohta, kelle elukoht rahvastikuregistri andmetel on Tartu vald. Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU. **Taotluse esitamise tähtaeg on 1. november.**

Noorte huvitegevuse ühingute ja erahuvikoolide toetus

Toetust antakse erahuvikoolile või ühingule taotlemisele järgnevat kalendriaastaks. Pearaha antakse huvitegevuse korraldamiseks 5–19-aastase harrastaja või õppuri kohta, kes osaleb regulaarselt huvitegevuses ja kelle elukoht on rahvastikuregistri andmetel Tartu vallas. Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU. **Taotluse esitamise tähtaeg on 1. november.**

Ranitsatoetus

Lapsevanema avalduse alusel saab Tartu vallast ranitsatoetust esimesse klassi minevale lapsele.

Toetust on õigus taotleda esmakordselt 1. klassi mineva lapse ühel vanemal, kui lapse ja ühe vanema rahvastikuregistrijärgseks elukohaks on Tartu vald. Kui lapsevanem või vanemad ei täida perekonnaseadusest tulenevaid kohustusi, makstakse ranitsatoetus lapse hooldajale, hooldaja puudumisel füüsilisest isikust eestkostjale. Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU.

Taotluse esitamise tähtaeg on 31. oktoober.

Ürituse korraldamise toetus

Ürituse korraldamise toetust võib taotleda sündmuseks, mis on kooskõlas Tartu valla arengukavaga ja mis toimub Tartu vallas, on suunatud Tartu valla elanikele, tutvustab Tartu valda laiemale üldsusele või on muul viisil seotud Tartu vallaga.

Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU. **Taotluse esitamise tähtaeg on 1. november.**

Kaasfinantseerimise toetus

Kaasfinantseerimise toetus on Tartu valla kaasfinantseering projekti omaosaluse tagamiseks teistest fondidest taotletavate kogukonna ja piirkonna arengule suunatud ja Tartu valla arengukavaga seotud tegevus- ja investeringuprojektide läbiviimiseks. Toetust saab taotleda mittetulundusühing või

sihtasutus.

Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU. **Taotluse esitamise tähtaeg on 1. november.**

Tegevustoetus

Tartu vald maksab valla eelarvest mittetulunduslikuks tegevuseks toetust. Toetus on mõeldud valla avalikes huvides tegutsevate ja vallaelanikele suunatud mittetulundusühenduste tegevuse toetamiseks ning erinevate huvigruppide vaba aja sisustamise võimaluste mitmekesistamiseks. Vallaeelarve vahenditest toetatakse elukeskkonna arendamist, kultuuri-, hariduse-, noorsoo- ja spordiprogramme, külaelu arendamist, vaba aja veetmise võimaluste mitmekesistamist ja siseturvalisuse ennetustööd. Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU.

Taotluse esitamise tähtaeg on 1. november.

Projektitoetus

Projektitoetuse eraldamise eesmärk on propageerida Tartu valda kui rikkalike traditsioonidega kultuuri- ja spordivalda, mitmekesistada erinevatele sihtgruppidele suunatud tegevusi, toetada Tartu valla aktiivsete elanike omaalgatust ning väärtustada vabariiklike ja rahvusvaheliste ürituste korraldamist vallas.

Taotlusi saab esitada läbi toetuse taotluste menetlemise infosüsteemi SPOKU. **Taotluse esitamise tähtaeg on 1. november.**

Kõrveküla tunnustati hea koostöö eesti omavalitsusega

| Eesti Linnade ja Valdade Liit

23. augustil kuulutati Raplamaal Kaereperes välja Eestimaa aasta küla 2025, mille tiitli võitsid Oru kandi külad Läänemaalt. Lisaks tunnustati Kõrveküla (Tartu vald) kui kohaliku omavalitsuse head koostööpartnerit.

Eesti Linnade ja Valdade Liidu eripreemia hea koostöö eest omavalitsusega andis üle liidu esindaja Kalle Toomet, kes tõstis esile küla järjepidevat ja sisukat koostööd Tartu valla ning Tartumaa Omavalitsuste Liiduga. „Kõrveküla on näidanud, et kogukonna ja omavalitsuse partnerlus saab olla sisuline, pikaajaline ja tulemuslik,“ sõnas Toomet. Kõrveküla koostöö on mitmetasandiline ja süsteemne. Küla kogukond on aktiivne osaleja kohaliku omaalgatuse programmis, mille kaudu on ellu viidud nii kultuuriüritusi kui ka kogukonnakeskuste arendamist. Lisaks panustatakse vallaga koos arengukavade ja planeeringute koostamisse, ühissündmuste korraldamisse ning kohaliku infrastruktuuri parendamisse. Küla

Fotol Kõrveküla Maanaiste Selts Miina. Püsti (vasakult) Merje Kaaret, Meeli Kruus, Kare Turk. Kükitavad (vasakult) Siret Loos, Tiina Angerjärvi ning linnade ja valdade liidu esindaja Kalle Toomet. Foto: erakogu

esindajad osalevad aktiivselt Tartu valla aruteludel ja komisjonides, kus kujundatakse piirkonna arengusuundi. Maakondlikul tasandil on Kõrveküla tihedalt seotud Tartumaa Omavalitsuste Liidu tööga, edendades piirkondlikku koostööd, kogukondade võrgustumist ja ühiste projektide elluviimist. Tänu sellele on küla saanud arendada teenuseid ja rajatisi, mis on olulised mitte ainult kohalikele elanikele, vaid ka laiemale piirkonnale. Aasta küla 2025 tiitli andis Oru kandi küladele üle riigikogu esimees Lauri Hussar, kes rõhutas, et konkurss oli

tänavu pingelisem kui kunagi varem. Tema sõnul näitasid paljud Eesti külad, et maaelu areng tugineb inimeste pühendumusele, ettevõtlikkusele ja tihedale koostööle omavalitsustega. Kokku osales konkursil 15 kandidaati igast maakonnast. Eripreemiaid jagasid mitmed organisatsioonid, sealhulgas siseministeerium ja Päästeamet, regionaal- ja põllumajandusministeerium, Eesti Maaturismi Ühing, Eesti Leader Liit ning Maaeluvõrgustik. Konkurssi korraldab Eesti Külaliikumine Kodukant ning auhinda antakse välja üle aasta.

Kaunis väljasõit Lõuna-Eestisse

| Tiina Teder

Tabivere eakate seltsing „Lumeroos“ korraldab 26. augustil Eve Tepaskenti eestvedamisel meeleoluka hilissuvised väljasõidu Võrtsjärve äärde ja Viljandisse.

Külastasime Eesti Maaülikooli Järvemuuseumi. Giidi abiga tutvusime erinevate näituste ja eluskalade kollektiooniga. Muuseumil on selleks olemas 35 akvaariumi. Ilm soosis ka parvega sõitmist Võrtsjärvel. Viljandis külastasime Bonifatiuse Gildi. Tutvusime Gildi maja ja meistritega. Räägiti lugusid ja legende keskajast. Elevust tekitas kesk-aegsete riiete selgapanemine ja neis pildistamine. Sama maja kohvikus pakuti Mulgimaale omast mulgiputru. Tean, et see reis ei olnud selle suve esimene, vaid juba teine väljasõit, mis toimus juulis Lääne Virumaa kaunitesse kohtadesse. Tänu sulle, Eve, ja meeldivate taaskohutumisteni sügis-talvisel perioodil.

Fotod: Eve Tepaskent

Toit ühendab inimesi ja loob kogukonna tunnet

Katrin Sisask, Äksi aleviku kogukond
MTÜ juhatuses esimees

Kooskokkamise peale oleme Äksis mõelnud juba mitu aastat, aga kui kasutada on ainult üks ruum, kus kööki kahjuks pole, siis on vaja otsida teisi võimalusi.

Sel kevadel kuulutati Tartumaa Eesti 2025. aasta toidupiirkonnaks ja sellega seoses on meie maakonnas toimunud palju põnevaid üritusi. See andis meile julguse proovida teistsuguseid lahendusi. Kevadel ja sügisel kuulutas Tartumaa Arendusselts välja konkursid, et kaasata kogukondi ja väikeettevõtjaid oma piirkondades Tartumaa maitsete töötubade, koolituste ja konkursside korraldamisse. Nii saimegi lõpliku tõuke ikkagi kooskokkamist oma kogukonnas proovida.

Kogukonnapäeval Äksi avatud õued korraldasime Äksi sadamas haugikotlettide ja kohalikest juurviljadest valmistatud panniroa kokkamise. Juurviljad saime kohalikul aiasaaduste kasvatajalt Voo-repealse Köögiviljad ja õpituba viisid läbi Äksi sadamas tegutsevad Aivar ja Maarja Vaher oma ettevõttega Äksi Äge. Kogukonnapäevaks oli valmis saanud ka „Äksi retseptiraamat“ ja seda projekti juhtinud Kaja Randviir oli sadamasse kutsunud toidust lugusid rääkima neid inimesi, kes oma retsepte raamatusse saatsid.

Traditsiooniks saanud kogukonna kohtumisel septembris, kus me igal aastal ühiselt võtame kogukonnapäeva kokku ja paneme järgmiseks aastaks plaani paika, tegime järgmise kooskokkamise. Sel korral valmistasime sadamas sushit. Kõigile üllatuseks oli sushi tegemine ahvatlev ka noortele ja avastasime, et see on hea nipp, kuidas rohkem eagruppe kokku tuua.

Selle aasta viimane kooskokkamine toimub kolmandal advendil, 14. detsembril Äksi kiriku pastoraadi köögis. Valmistame piparkoogitainast, küpsatame piparkooke ja kaunistame need ilusti ära ka. Meid juhendab Mõisapreili Pagar. Osalejate arv on piiratud ja palume end registreerida minu tel 5627 0280. Osalema ootame igas vanuses inimesi ja väga oodatud on pered koos laste, emade-isade ja vanavanematega. Oleme südamest tänulikud, et meil on õnnestunud kooskokkamised teha osalejatele tasuta. Sushi tegemine toimus Tartu valla tegevustoetuse vahenditest, ning teised kaks on toimunud Tartumaa toidupiirkond 2025 programmi raames ning rahastatakse Tartumaa Arendusseltsi poolt LEADER-meetmest.

Tartumaa toidupiirkond

2025 Maitseelamused
Võrtsust Peipsini

Sushi valmistamine Äksi sadamas.
Foto: Katrin Sisask

Kuidas me laulupeoks valmistusime...

Kaja Randviir

Lühidalt eessõnaks. Äksi segakoor käis laulupeol ühendkoorina – meiega lõi kampa Kääpa segakoor Serviti, kellega meil on sama dirigent. Juba varasemalt oleme nendega toredat koostööd teinud ja kaks väikest koori koos kõlavad ikka palju võimsamalt kui kaks väikest koori eraldi. Nii siis tegimegi proove kord Kääpal, kord Äksis. See aeg oli väga tööne ja pingeline. Varasema kord nädalas asemel tuli proovi teha vahel ka kolm korda nädalas. Ja lõpuks koitis üks kena maikuu päev, mil saime tagasiside, et oleme arvatud laulupeole pääsejate nimikirja. Kuna segakoorige arvestuses oli sõel väga tihe, siis olime väga uhked ja rõõm oli suur! Juhhuu!

Proovide käigus tuli mul mõte hakata üles märkima lauseid, mis olid toredad

ja pakkusid nii õpetusi kui ka emotsioone. Ja emotsioone oli harjutusperioodil küll ja veel. Tahamegi neid nüüd Teiega jagada.

LAULIK

Sellel leheküljel ei hinga keegi!

See jorin on kardina taga.

Hinga tagantpoolt!

„Maie“ ei ole nii oluline.

Kultuurne forte, palun.

Bassid, virutage viisakalt!

Sopranid, kes on plaaninud alti hüppata,

võib-olla ei ole see hea mõte.

MIS NEED OHJAD MEIDA HOIDVAD

Põhimõtteliselt hingamist ei ole,

hingad kodus.

Nagu siilid udus.

Aldid ei hinga 16 takti,

või lepivad kokku järjekorra.

Naudi seda kohta, mis sest, et õhku ei ole.

Kannab nii kaua, kuni dirigent ei jõua enam käsi üleval hoida.

ALLIKAS

Väga hea – keegi enam ei hinga!

Kui ma kõvasti peksan seda klaverit, siis te kuulete küll.

Laula nii, et loll saab ka aru.

Sopranid – kindlalt, aga mitte kamandavalt.

Täitsa rikkis klaver, see ei häälestu meie järgi.

Alt ei pea nii noomiv olema.

MU ISAMAA

See tuli nagu rong Tapalt.

Muu on erinev, aga isamaa on teil ühine.

See mure tuleb sul mingist teisest kohast.

MEELESPEA

Pea nüüd meeles!

Ei laula „Möö“.

Mis sa oigad.

Mul on kops liiga väike.
Ma lähen koju, panen eetrit.
Kõik on ilus,
aga Tormis ei kirjutanud sellist viisi.
Tee avar, mahukas ja täidlane karjatus.
Nüüd hakka vaikseks minema.
Õhk sai otsa.
Ära tee „Mall piimaautot“!
Kui me selle tõmbame, ei peagi ette laulma.

OH, AADAM, SINO ESSITÜS
Enne suud võiks mitte hingata.
Mõtles mingi veniva asja peale.
Võta ess!
Ma ei saa pikka „S“-i teha,
mul kukuvad proteesid välja.
Ja tuleb nasaal.
Enne „tuumat“ ei hinga!
Nüüd on aamen.
Ja Tarmol on selle looga oma lugu.
Selle noodiga te künnate ikka väga sügavalt.
Nüüd tuleb päästja torupill.
Bass ei jää oma „s“-i nautima!
Saad aru küll, kui siia vaatad,
et mis see dirigent siin vehib.
Ära vea üle ja võtad kohe maha.
Aadamale võiks ka selle tempo võtta.

ELUKOOR
Laulavad kõik, kellel on palju veel ees.
Peab laulma „jampampa-jampampa“
Tuleb sigapäev.
Ärge laske ennast taktimõödust häirida,
autoril oli kiire.

TA LENDAB MESIPUU POOLE
Hirvo Surva lubab rohkem hingata,
aga esimesed 38 takti ei hinga keegi.
Hirmol on suured silmad.
Ära kustu enne „poolet“ ära.
Äksikad hingavad, Serviti ei hinga.
Siin osas on lubatud mitmes kohas hingata.
Multifokaalsed läätsed – üks silm vaatab
nooti, teine dirigenti.

TULJAK
Viru vanem ei tule kampa.
Peale lapsi ei ole hingamist.
Täitsa põnev – sopranil on sõnad
ja meestel on sõnad.
Ei laula „langukeh“
Laske elada on raske elada.
Rahvapärimust ei tohi laulda.
Ilmselt on siin mingi loogika.
Jätame taadi välja,
võtame ainult memmaga.
Viru vanem ei tule kassaga.
Mitte kosis, vaid kosind.
Juba kosis ära. Lõpp.
Tuled sisse kergelt,
nagu iluvõimlejast padakonn.
Peaasi, et taat tatiks ei lähe.
Muidu lõpeb see mollis.
Seal noodi küljes on teie vars.
Kui laul ei hakka venima,

lubati kõigile jäätist välja teha.
Kas me selle õllega jõuame hingata – bass
võib, sellest ei saa aru.

KOIT
Sopranid lasevad lõua mitte ette,
vaid taha rippu.
NB – enne ei lõpeta kui tuli põleb!
See pind kehtib kõigi kohta.
Kas Vaike ei kummita juba?
Vood peavad pritsima huulte vahelt.
Tenor on „vägevate“ peal koos bassiga.

SA OLED AINUS
See on Ehala – siin on kaunistusi ja keerutusi.
Ära tee vahepeal suuga trikke.
Kaunistus tuleb liiga vara.
Teme teist korda viimast korda.
See on väga-väga kiire, aga ära kiirusta.
Aga see, kuidas seda tegelikult lauldakse,
selgub laulupeol.

VIIMANE ÜLDPROOV
See harjutus ei ole mõeldud oigamiseks.
Joomisega ei ole sel mingit pistmist.
PP ei tähenda – „Poisid, põrutage!“
Alt, kus su esihambad on?
Patt on, mitte paat.
Bass, kas te teate,
kes on alt – see on üks naisinimene,
kellel on madal hääl.
Mitte grammigi vaimustust vähem!

See lugu ei lõpe niikuinii varem,
kui dirigent näitab, nii et ärge varastage.
Mis sündmusega on tegemist?
Kes esinesid praetud kujul?
See on lõbus lugu!
Aldid, laulate, nagu oleks juba pulma
kolmas päev.
Sa võiksid olla rõõmus, mitte kade.
Sopran, kas sa oled tundnud, et veri kihab?
Mis sul oli, tenor? Hobu? Saan? Ei kuule!
Bassid, ega te langukeste peale
vihased ei ole?
Aldid, kas olete keldris?
Peab jõudma õuede õlgadele.
Hingamisega on üldse, nagu on.

**Ja nii me jõudsimegi laulupeole ;)
Aitäh teile, meie kallid
dirigendid Krista Kuus, Ülle
Sakarias ja Katrin Puusepp!**

ISADEPÄEV LAMMUTA KOOS ISAGA 9. november PÜHAPÄEV

LAMMUTA elektroonikat ja koduseadmeid
ÕPI tutvustame, millest ja kuidas kasutuid seadmeid
käideldakse ning taaskasutatakse

**SOOVI KORRAL VÕTA KODUST KAASA OMA SEADE,
MIDA ÜHESKOOS LAMMUTADA**

**KOOLIVAHEAJAL
RETK PIMEDAS JÄAAJAS**
Müstilised jäljed, retkejuht ja taskulambid
20. - 26. oktoober Jääaja Keskuses

Tabivere Rahvamaja
Mälumänguõhtu
24. oktoober 2025
kell 19.00 Kohvik Sahvris

Registreeri oma 4-8lemline meeskond aadressil tabivere.rahvamaja@tartuvald.ee või 5044479

Registreerimine avustab kuni 23. oktoobrini

Uus hooaeg!

Kaardid: arvutimängud & Kõik Vaj

ÜLESKUTSE!

Tabivere Rahvamajal täitub detsembris 20. tegusemisaasta praegustes ruumides, seega ootame teid jagama endaga erinevaid, videosid, pilte ja mälestusi, mis on tekkinud just selles majas. Materjale ootame kuni 2. novembrini meiliaadressile tabivere.rahvamaja@tartuvald.ee või 5044479.

Sepo Seemani monokomöödia
"Eesti mees ja tema naine"
Lavastaja: Tii Pahi

13. november 2025
kell 19.00
Tabivere Rahvamajas

Sooduspilet 20.
Tavapilet 23.

Piletid müügil eelmisest fientast ja kohapealt

Lisainfo:
tabivere.rahvamaja@tartuvald.ee
5044479

OKTOOBER:

- 24. oktoober kell 19.00 mälumänguõhtu Kohvik Sahvris

NOVEMBER:

- 7. november kell 19.00 kino "Hitleri toidumaitsjad"
- 8. november Mehed Mandrilt muusikavideo esitus
- 13. november kell 19.00 Sepo Seemani monokomöödia "Eesti mees ja tema naine"
- 15. november kell 19.00 meestpäev ansambliga Cantare
- 28. november kell 19.00 mälumänguõhtu Kohvik Sahvris
- 30. november kell 17.00 I advent

TABIVERE RAHVAMAJA

MEESTPÄEVA PIDU

RETROANSAMBLICA CANTARE

vaheesinjad

2025 NOVEMBER 15. KELL 20.00-03.00

PILET (KEELBÜGGID 10, HOMAPERIL 15...)

DETSEMBER:

- 31. detsember kell 20.00 aastalõpupidu ansambliga Sada ja seened

Advendiaja avamine Maarja-Magdaleenas
31. novembril 2025

Kell 17.00 rahvamajas
Kontsert

Kell 16.00 kirikus
Advendiküünla süütlamine

Laulab
Maarja-Magdaleena segakoor
Juhendab: Liia Koorts

Kuusel süttivad tuled!

Ühispilt!

Tule jagamine kodudesse.
Võta kaasa oma küünal

Pakume kuuma glögi ja piparkooke

Esinevad
Hanna-Miina ja Romet

7. detsembril 2025
kell 10-14

Maarja-Magdaleena Rahvamajas

Jõululaat

Müügil erinev käsitöökaup, kudumid, ehted, kosmeetika, riided, toidukaup ja muu jõululoks vajalik.

Kell 11 Töötuba
Joulupäeva valmistamine
Osalus 5 €

Kell 12 Kontsert
Jõulukohvik

Kaupmeestele info tel 5303 4278

Peoõhtu
Maarja-Magdaleena Rahvamajas
Eesti Gun ja Liisa

14.11.2025
kell 19:00

Õhtujuht:
Janno Meldre

Piletid:
Eelmüügis rahvamajas 10 eurot
Samal õhtul 15 eurot

Broneeri laud varakult!

Rohkem infot tel: Hendrik - 53034278
Reelika - 5238739

maarja-magdaleena

Maarja-Magdaleena Rahvamaja

Laeva

Laeva Kultuurimaja

Hingedepäeva kontsert
Laeva Kultuurimajas

02. november
kell 16.00

Erineb Uku Saviste -
tule kuula südant paudutavat muusikat!

Kontsert piletit! info: laeva.kultuurimaja@tartuvald.ee

«VABA RAHA» TEGUJATE KOMÖÖDIAFILMIS

Uus raha

Laeva Kultuurimajas

11. november
kell 18:00

Mida sa teeks kui sul oleks 50 miljonit?

Täispilet 6€, sooduspilet 5€
Info: 511 0652

I adventi tähistamine
Laeva Kultuurimajas

Toidud, Käsitööd, Jõululaulu süütlamine

30. novembril
kell 17.00-19.00

Võta kaasa oma latera või küünal, et vüa koju adventit!

Info ja laudade registreerimine: 511 0652

Tammistu Raamatukogu-Külakeskus

TAMMISTU

OKTOOBER
29.10 kell 12:00
Eakate tund

NOVEMBER
07.11 kell 19:00
Mängudeõhtu
16.11 kell 13:00
Teater pilet 10€
26.11 kell 12:00
Eakate tund
30.11 kell 16:00
I advent

DETSEMBER
05.12 kell 19:00
Mängudeõhtu
07.12 kell 13:00
II adventi tähistamine
Tammistu Raamatukogu-Külakeskuses koos vähiravifondiga "Kingitud elu"
13.12 kell 20:00
Jõulupidu. Pilet fienta.com lehelt 20€

Asenditund

07.12.2025 kell 13:00

HEAD INIMESED

07.12.2025 kell 13:00

FEEL ALIVE

TAMMISTU RAAMATUKOGU-KÜLAKESKUS
KUTSUB SIND
JÕULUPEOLE
13. DETSEMBRIL 2025
KELL 20:00

Julge lasteaed 2025

Katrin Sisask,
Tartu valla Kuukirja toimetaja

Augustis Paide vallimäel toimunud Haridustrefil kuulutati välja 2025. aasta julge lasteaed, kelleks on Tabivere lasteaed Rõõmula. Tunnustuse pälvis lasteaed selle eest, et seal ei kardeta teha ja ellu viia uuendusmeelseid otsuseid, on lapsi toetav keskkond ning ollakse pühendunud kasvamisele ja arengule.

„See tiitel ei tähenda ainult seda, et MEIE oleme julged, vaid ka seda, et haridus vajab laiemalt rohkem julgust. Me ei saa teha enam asju vanaviisi, sest laste vajadused, perede ootused ja maailm meie ümber on muutunud. Lapsed ei õpi enam nii nagu 10 aastat tagasi. Neil on rohkem infot, nad on rohkem ärevad ja neil on vähem aega olla lapsed. Nad vajavad turvalist ja tähenduslikku keskkonda. Pered ootavad hariduselt rohkem koostööd, avatust ja paindlikkust. Nad

Tabivere lasteaed Rõõmula meeskond tunnustust vastu võtmas. Foto: erakogu

soovivad teada, miks midagi tehakse, mitte kuulda „nii on alati olnud.“ Meie Rõõmulas julgeme teha asju oma-moodi. Julgeme teha otsuseid, mis tunduvad õigemad, mitte mugavad või „nii on alati tehtud“. Me ei tee lihtsalt nii nagu peab, vaid nii, nagu MEIL päriselt vaja on. Meie julgus ei piirdu ühe

projekti või ideega, vaid see on osa meie igapäevasest mõtteviisist. Meil on jätkuvalt ülivinge meeskond, megaägedad lapsed ja superlahedad lapsevanemad – paneme edasi!“ kommenteeris tunnustust Tabivere lasteaed Rõõmula direktor Kerli Murd.

Oskuste ja Vastutuse õppe meetod

Tekst ja foto: Karin Konsa,
Raadi Lasteaed Ripsiku eripedagoog

Raadi Lasteaia Ripsik toimus 10. septembril kliinilise psühholoogi Angela Jakobsoni koolitus teemal „Probleemne käitumine või oskuste puudumine? Oskuste ja Vastutuse õppe meetod“.

Kutsusime osalema ka teisi Tartu valla lasteaedade õpetajaid ja tugispetsialiste. Kuigi koolituspäev algas väikese tehnilise viperusega, siis koolituse ajal kiirustamist tunda ei olnud. Koolitaja töi koolitusel elulisi ja teemakohaseid näited, mis kutsusid kaasa mõtlema. Kõige paremini annab koolituse sisu edasi koolitajapoolne koolituse tutvustus: „Oskuste õpe on laste probleemide lahendamise meetod, mis tugineb lahenduskesksele teraapiale. Meetodi eesmärgiks on rikastada õpetajate sekkumisvõtteid väljakutsuvale, ebakohasele käitumisele reageerimiseks ning toetada laste, õpetajate ja vane-mate omavahelist koostööd. Meetodi keskne idee käsitleb suurt hulka laste probleeme puuduvate oskustena, mida on võimalik õppida või täiendada. Tei-

sisõnu – lastel ei ole probleeme, vaid neil puuduvad oskused. 15-sammuline sekkumistehnika pakub konkreetseid lahendusi lapsest hoolivale täiskasvanule selle kohta, kuidas täiendada käitumismustrit uute oskustega. Meetod on sobilik lastele vanuses 3–12 eluaastat. Vastutuse õppe meetod on 6-astmeline juhised lapse vastutustundliku käitumise saavutamiseks. Meetodi abil saab õpetada lapsele oma vale käitumise heastamist, kuidas pärast konflikti leppida. Täiskasvanu toel saab laps kogemuse, kuidas väljendada hoolimist ja kahetsust ning häälestuda teise tunnetele“. Osalejad tõid peale koolituse toimumist välja, et „Koolitus oli kompaktne ja kaasa-aarav. Meile meeldis, et ei pidanud osalema grupitegevuses, vaid koolitaja ise suutis tuua häid elulisi näiteid. Ta oli avatud ja hea rääkija. Koolitust ise ja tutvustatud kirjandust saab soovitada ka lapsevanemale (nt rahva ülikooli töötoa võimalus).“ Soovime tänada Tartu valla Hea Hariduse Fondi ning lapsevanemaid, kes sel päeval mitme rühmameeskonna koolitusel osalemise võimalikuks tegid.

Meie lasteaed sai 55!

Tekst ja fotod:

Kristiina Bergmann ja Viivika Raal

Päikeseratas, Päikeseratas, päikest täis me lasteaed

Päikeseratas, Päikeseratas, kiirelt ja rõõmsalt siin möödub aeg.

Päikeseratta lasteaias möödub aeg tõesti kiirelt ja rõõmsalt!

Juba 55 aastat on lapsed Päikeseratta lasteaias lustinud. See on ilus ja tähtis number, mida tähistasime üheskoos rõõmsalt ja mänguliselt liikudes. Kuna meie lasteaias õppeaasta tegemised on seekord seotud liikumisega, siis tähistasime ka sünnipäeva liikudes.

Pidupäeva hommikul ootas lapsi ees vahva bussisõit Palalinna. Hommik oli müstilisel udune, mäed ning puudeoksad olid kaetud imeliste ämblikuvõrkudega. Laste jaoks oli suur üllatus, kui udu seest tuli nähtavale ilus Palalinna järv.

Üheskoos mängisime õuebingot. Lapsed otsisid üles looduses peituvaid märke, märkasid huvitavaid detaile ja said koos sõpradega palju naerda ja liikuda – omas tempos, oma rada.

Päeva tegi eriliseks ka meie lasteaias laulu laulmine koos Kännualustega, kes tõid peole head tuju ja rõõmsat energiat. Juba varavalges üllatasid Kännualused Kristi, Kusti, Karri ja Kröks lapsi las-

teaia väravate juures jagades lastele imemaitsvaid õunu. Kännualused lustisid koos lastega nii matkarajal kui ka ühistes tegemistes päeva jooksul.

Pärast bingomängu kogunesime kõik ühiseks piknikuks. Üheskoos sõime Päikeseratta ahjupirukat, mille kokad olid lasteaias valmis küpsetanud, mis maitstes värskes õhus eriti hästi. Piknik pakkus mõnusat sünnipäeva nautimist ja koosolemist sõpradega.

Nii laste kui ka suurte silmad särasid, mis muutis kogu õhkkonna soojaks ja pidulikuks!

55 aastat on pikk aeg – meie lasteaias uksest on sisse ja välja astunud mitu põlvkonda lapsi. On tore mõelda, et see on paik, kus on pandud alus kodu mängule, õppimisele ja suurele sõprusele väga paljude laste jaoks.

Aitäh kõigile, kes selle päeva nii tore-daks tegid!

Kõrvekülas toimus õppepäev „Õpin õues, tervis põues“

Kerli Koor, Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

18. septembril korraldas Kõrveküla lasteaed Päikeseratas õuesõppepäeva „Õpin õues, tervis põues“, mis toimus Kõrveküla järve ääres.

Osalema olid kutsutud kõik Tartumaa lasteaedade koolieelikud, kes said tegetuda 11 erinevas õppepunktis, kus korraldati juba õpitud ning avastati ka palju uut ja põnevat.

Osalejaid tervitasid Kõrveküla lasteaed Päikeseratas maskotid „Kännualused“, kellele väga meeldib lastega tegeleda. Oma teadmisi ja oskusi jagasid Politsei- ja Pii-rivalveamet, Tartu Kiirabi, Päästeamet, Naiskodukaitse, Kaitseliidu Tartu malev, Tartu loodusmaja ning mitmed teised.

Kõrveküla Maanaiste Selts Miina näitas, kuidas lõnga kedrata ja sokki parandada. Suukooli õppepunktis tuletati meelde, kuidas hoida hambad terved ja tugevad. Lapsed said liikumispunktis proovida discgolfi, veepäästepunktis kohtuda suurte ja sõbralike vetelpäästekoortega, erilist elevust pakkusid Kaitseliidu relvad ja sõidukid.

Õuesõppepäeva rikastasid veel vahva fotonurk ja kohvik. Päeva lõpetuseks sai iga osaleja kingituseks helkurkäepaela, et sügise saabudes olla liikluses alati nähtav. Kokku võttis päevast osa 11 lasteaiast 189 last, 40 õpetajat, 40 lastega tegelejat ja 5 koera. Suurt tänu väärivad kõik toetajad: Tartumaa Omavalitsuste Liit, Vasula Aed rõõmustas lapsi maitsvate ploomidega ning lastega tegelejate tänupakki lisis meepurgi mesinik Ivar Ojaste.

Õppepäeva avas Tartu vallavanem Jarno Laur. Foto: Katrin Sisask

30. septembril tunnustati Tartumaa parimaid haridustöötajaid ja täiskasvanuhariduse tegijaid

Tartumaa Omavalitsuste Liit
Fotod: Evelin Lumi

30. septembril toimus Tartu Ülikooli aulas pidulik tänusündmus, kus tunnustati 2025. aasta Tartu linna ja maakonna õpetajaid ja haridustöötajaid, haridusjuhte, hariduse sõpru ning silmapaistvaid tegusid hariduses. Samuti anti üle Tartumaa aasta maaraamatukoguhoidja ja Tartumaa täiskasvanuhariduse tunnustused.

Kohaletulnuid tervitasid psühholoog ning Tartu Ülikooli emeriitprofessor Tõnu Lehtsaar, Tartu linnaapea Urmas Klaas, Tartumaa Omavalitsuste Liidu juhatuse esimees Jarno Laur.

Alates 2020. aastast saavad kõik Tartu linna ja maakonna aasta õpetajad aumärgi - kokku on välja antud 313 aumärki, neist 103 Tartu maakonna ja 210 Tartu linna õpetajatele. Märgil on kujutatud vilju täis õunapuu, millel üks õun on esile tõstetud – õun kui hariduse ja teadmiste sümbol. Õpetaja on meie maa suurim väärtus: nagu aednik, kes kasvatab ja hoolitseb õunapuu eest, kuni saame maitsta selle kuldseid vilju.

Tartu vallas pälvivad tunnustuse:

Tartumaa aasta klassiõpetaja – Külvi Rebaste, Kõrveküla Põhikool;

Õpetaja Külvi on loonud oma klassis turvalise, kaasava ja arendava õpikeskkonna, kus õppimine on põnev ning igale lapsele jõukohane. Ta äratab lastes huvi lugemise ja teadmiste vastu, toetab loovust ning iseseisvumist läbi mängulise ja praktilise õppe. Õpetaja Külvi arvestab laste eripäradega, innustab neid pingutama ja väärtustab iga õpila-

se panust, luues seeläbi ühtse ja hooliva klassikogukonna. Tema pühendumus, õiglus ja oskuslik ajaplaneerimine teevad temast õpetaja, keda usaldavad nii lapsed kui ka lapsevanemad. Õpetaja Külvi on jäänud oma õpilaste südamesse – nad käivad temaga jutustamas isegi siis, kui kool on lõpetatud.

Tartumaa aasta klassijuhataja – Kristi Jaanus, J. V. Veski nimeline Maarja-Magdaleena Põhikool;

Õpetaja Kristi on pühendunud klassiõpetaja, kes loob tugeva ühtekuuluvustunde, toetab õpilaste andekust ja väärtustab iga lapse arengut. Ta viib läbi mitmekesisist õppetööd, lõimib erinevaid aineid ning rikastab koolielu projektide, klassiürituste ja loominguliste tegevustega. Õpetaja on eeskujuks nii õpilastele kui ka kolleegidele, tehes tihedat koostööd lapsevanemate ja kogukonnaga. Tema hooliv ja motiveeriv õpetamisstiil innustab noori õppima, looma ja esinema. Õpetaja Kristi peab oma töös tähtsaks lugusid ja raamatuid.

Heiki Rokka, Kõrveküla Põhikool (vabariiklik finalist).

Heiki on soe ja toetav klassijuhataja, kes loob õpilastele turvalise keskkonna, kus igaüks tunneb end olulise ja kaasatuna. Ta julgustab õpilasi proovima uusi asju, toetab nende arengut ning õpetab vastutust ja eneseületust, olles ise neile eeskujuks nii õpetaja kui ka inimesena. Heiki jaoks on oluline õpetada lastele, et oma ainevaldkond ei ole kitsendus, ka matemaatikud laulavad ja tantsivad. Tema empaatia, ausus ja siiras suhtlus loovad tugeva usalduse ning inspireerivad klassi ühtsust ja loovust. Heiki tõstab koolielu kvaliteeti oma sooja ja

avatud olemusega, mis jätab sügava jälje nii õpilastele kui ka kolleegidele. Kui klassijuhataja suudab lõpuaktusel terve saali kaanonis Havai leelotust laulma panna ning kõik teevad seda suure innuga ja rõõmsameelselt, siis on ta sütitav inimene, kelle eeskuju väärilbki esiletõstmist.

Tartumaa aasta tugispetsialist – Liis Pendla, J. V. Veski nimeline Maarja-Magdaleena Põhikool.

Pälvis 4. oktoobril ka vabariiklikul Aasta õpetaja galal aasta tugispetsialisti tunnustuse. Loe täpsemalt kõrval leheküljelt.

Täiskasvanuhariduse tunnustused 2025

Aasta õpitegu 2025 – Äksi raamatuklubi „Tolstõi Toi“

Tunnustame kogukondliku lugemiskultuuri hoidmise ja põlvkondadeülese arutelu edendamise eest. Raamatuklubi on koht, kus ühised mõtted ja vestlused kasvavad mõistmist ja osalust. Tänusündmust korraldasid Tartumaa Omavalitsuste Liit ja Tartu Linnavalitsuse haridusosakond koostöös Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon Andrasega.

Aasta tugispetsialist on Liis Pendla

Katrin Sisask,
Tartu valla Kuukirja toimetaja

4. oktoobril toimunud Aasta õpetaja galal pälvis aasta tugispetsialisti tunnustuse Liis Pendla J. V. Veski nimelisest Maarja-Magdaleena Põhikoolist.

Haridus- ja Teadusministeerium kirjeldas Liis Pendlat nii: Liis on mõistev, väga tark ja rõõmsameelne sotsiaalpedagoog, kellel on suurepärase võime märgata erinevaid probleeme ja murekohti juba siis, kui need on alles tekki-

mas. Tal on väga hea suhtlemisoskus, sest ühise keele leiab ta hõlpsalt nii uute õpilaste, õpetajate kui ka lapsevanematega. Liisu juures jagavad oma kõige suuremaid muresid ka need õpilased, kes pole harjunud seda tegema ning kellel pole kodus vastavat toetust. Ta kuulub KiVa tiimi ning on selle eestvedaja oma koolis. Liis teeb koostööd koolilise tugivõrgustikuga - lastekaitse, politsei, valla sotsiaalosakond. Talle on omistatud Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna prefektuuri tänukiri silmapaistvate teenete eest.

Foto: CJ Kask

Laeva Põhikool alustas kooliaastat põnevate väljasõitudega

Tekst ja fotod: Margit Hannus,
Laeva Põhikooli sekretär-infojuht

Usume, et õppetöö väljaspool koolimaja on oluline. Avastada ja saada päris kogemus. Väljaspool koolimaja õppides saavad õpilased seoseid luua koolis õpitu ja päriselu vahel ning arendada sotsiaalseid oskuseid.

12. septembril osalesime Maailmakoristuspäeval. Tulemuseks sai kokku kogutud muljetavaldavad 35 kg prügi, lisaks tehti ära hulk heakorratöid. Vanemate klasside noormehed korjasid kokku kogu eelmise talve killustiku, mis ootab juba järgmist libedat hooaega. Õpetaja Jaanuse juhtimisel märgiti kooli lähedusse maha ohutust meelde tuletav „PEATA, VAATA, VEENDU!“ märgistus, mis aitab lastel turvaliselt liikuda. Maailmakoristuspäev on suurepärase näide sellest, kuidas ühine pingutus loob parema ja puhtama elukeskkonna.

17. septembril käisime seenemaailma avastamas Tartu loodusmajas, kus tutvuti seente ehituse ja seeneriigi mitmekesisusega, seejärel uudistati seenenäitust, kus sai näha ligi 200 eri seeneliiki. Suurt elevust tekitas seenelabor, kus uuriti seente viljakehi, eoseid, niidistikku ja isegi seeneusse. Õpilaste avanes täiesti uus maailm, mis on otse meie jalgade all, kuid jääb tihti märkamatuks.

Laeva lsteaias käis külas Päästeamet koolitusega „Tulest targem“. Eakohaste mänguliste ja praktiliste tegevuste abil andsid päästjad lastele vajalikud teadmised tuleohutusest.

Sügise sünnipäeva tähistasime Jääaja

Keskuses 18. septembril. Õppepäev pakkus eri vanuseastmetele sobivaid tegevusi nii vee kui ka jää teemadel.

1.–4. klassi õpilased seilasid parvel Saadjärvel, uurides järveelustikku ja õppides määrama ilmakaari kompassi abil. Vee temperatuuri ja läbipaistvuse mõõtmine, veetaimede püüdmine ning nende määramine pakkus rohkelt avastamisrõõmu. Samas said 5.–9. klassi õpilased põhjaliku ülevaate Maa kliimamuutustest läbi aegade. Uuriti, kuidas ja miks tekib liustikujää ning kui võimas võib olla selle purustav jõud. Räägiti ka jääaegade mõjust inimese elutingimustele ning arutleti, milline võiks elu olla jäävaheaegade ajal.

Jääajakeskusesse sõitsid külla ka meie lasteaialapsed tutvuma õppeprogrammi „Mammutipoiss Äksel tuleb külla“.

Ees ootab meid veel põnevaid ettevõtmisi!

Erasmus+ õpirändeprojekt „Projektõppe rakendamine Kõrveküla Põhikoolis“

Tekst ja fotod: Juta Laane,
Kõrveküla Põhikooli projektijuht
ja saksa keele õpetaja

Mul on suur rõõm teile teada anda, et alguse on saanud minu üheksas rahvusvaheline projekt Kõrveküla Põhikoolis. Esimesed kolm neist olid rahvusvahelised Comeniuse programmi projektid ning kuus viimast rahvusvahelised Erasmus+ programmi projektid. Erasmus+ õpirändeprojekt „Projektõppe rakendamine Kõrveküla Põhikoolis“ kestab 18 kuud ning selle elluviimine toimub ajavahemikus 01.06.2025 kuni 30.11.2026.

Alates trimestritele üleminekust on olnud Kõrveküla Põhikoolis soov rakendada projektõpet iga trimestri viimasel nädalal, kuid kuna meid kummitab üha kasvav ruumipuudus ei õnnestu seda teha „osaliselt“. Meil ei ole ruume, mida saaks „lisaks“ kasutada. Me saame rakendada projektõpet ainult siis, kui me kõik osaleme, kui olemasolevad õpigrupid lõhkuda ja panna kokku huvialadest lähtuvalt ning kasutusele võtta samad ruumid. Oleme väga tänulikud, et saime käesolevaks õppeaastaks juurde moodulmaja 4 klassiruumiga, lisaks on kool „hõivanud“ ainetundide läbiviimiseks samas majas asuva Tartu Valla Muusikakooli ruumid hommikupoolisel ajal, kuid 716 õpilase jaoks on ruumi ikka vähe. Meeldetuletuseks: koolimaja juurdeehitus valmis 2020. aasta detsembri lõpuks, kuid see koolimaja oli mõeldud 648 õpilasele, ehk 27 klassikomplektile. Meil on aga hetkel 33 klassikomplekti õpilasi, ehk 716 õpilast.

Meie projekti oodatav tulemus on projektõppe rakendamine Kõrveküla Põhikoolis. Kavatsime alustada projektõppe rakendamisega 2025/2026. õppeaasta III trimestri lõpust (viimane nädal) ning edasi alates 2026/2027. õppeaastast iga trimestri viimasel nädalal. Soovime välja töötada lihtsaid, nutikaid ja kohandatud lahendusi oma õppeainetele ja õppijarühmadele, kus õppijad on õppeprotsessis aktiivselt kaasatud ning õpetaja on juhendaja, suunaja ja kaasõppija rollis. Projektõppe abil on loodud õpikeskkond, kus õppimine on lõbus ja kaasahaarav kõikidele õpilastele, kus uued kogemused ja elamused on võimalik seostada varasemate teadmistega, konstrueerides nii ise uued teadmised. Koolis projektipõhise õppe sisseviimine

vajab põhjalikku ettevalmistust, KÕIGI õpetajate kaasamist ning koostöö korraldamist osapoolte vahel enne, kui saab hakata õpet teostama. Sellepärast on antud Erasmus+ üldhariduse õpirändeprojekti planeeritud ka nii palju õpirändeid, kokku 27 õpirännet. 17 õpirännet töövarjutamise raames viies erinevas riigis (Saksamaa, Austria, Itaalia, Prantsusmaa ja Horvaatia) ja 10 õpirännet, et osaleda viiel erineval kursusel. Kõik 5 kursust, millel meie õpetajad osalevad, said valitud nii, et sinna oleks võimalik reisida keskkonnakestlikult ning et kursuste toimumiskohad ei asuks meist väga kaugel. Kuna Kõrveküla Põhikool soovib edendada koolipere seas keskkonnasäästlikku ja keskkonna suhtes vastutustundlikku käitumist, soovime olla õpetajatena eeskujuks. Erasmus+ õpirändes osalemine annab õpetajatele ka suurepärase võimaluse enesetäiendamiseks ja õppimiseks rahvusvahelises keskkonnas. Hetkel ongi juba 2 õpetajat osalemas kursusel „Project-Based Learning: Make Students' Learning Real and Effective!“ Amsterdams, Hollandis. Septembrikuus jõuavad 2 õpetajat olla Prantsusmaal töövarjuks sealsetes koolides ning septembri lõpus-oktoobri alguses saavad 3 õpetajat osaleda kursusel Belgias, Gentis. Koolivaheaja saabudes lähevad aga kokku 6 õpetajat mitmetesse erinevatesse Horvaatia koolidesse töövarjuks ja 2 õpetajat töövarjuks Austriasse, Viini ning 2 õpetajat töövarjuks Itaaliasse, Bergamosse (sest nendes riikides ei ole sel ajal vaheaeg).

Lisaks ootab 2 inglise keele õpetajat kursus „Project-Based Learning (PBL) and Content and Language Integrated Learning (CLIL) to Improve Student Engagement“ Firenzes, Itaalias jne. Ma olen sügavalt tänulik kõikidele projektis osalevatele õpetajatele ning uhke nende üle, et nad kõigest hoolimata kaasa löövad ning soovivad oma teadmisi täiendada ning kooliarenduses kaasa lüüa. Hoolimata sellest, et õpirändele minnes tuleb oma tunnid asendajatele ette valmistada ning see on üpris ajamahukas. Hoolimata sellest, et õpirändelt tagasi tulles tuleb uue korra kohaselt Kõrveküla Põhikoolis puudunud ainetundide ulatuses teisi puuduvaid õpetajaid asendada (asendusõpetajate puudumisel). Minu jaoks on elukestev õpe ja enese arendamine aga ülioluline ning just sellepärast töötangi ma koolis, mis on pideva arengu ja õppimise koht. Mul on hea meel tõdeda, et ma ei ole ainuke, kes nii mõtleb.

Antud projekti elluviimisega soovib Kõrveküla Põhikool saavutada õppijate õpimotivatsiooni suurenemist ja võtmepädevuste ning oskuste arengut. Et õpilased saaksid kaasatud nende tasemele vastavatesse koostöö- ja suhtlustegevustesse eakaaslastega Euroopa Liidust (virtuaalkoostöö, nt eTwinning). Osalemine erinevates virtuaalsetes koostööprojektides annab õpilastele ja õpetajatele võimaluse võõrkeelte kasutamiseks, suurendab nende motivatsiooni keelte õppimiseks ning aitab kujundada positiivset ja sallivat maailmavaadet.

Tartumaa noored saavad tuge õppima ja tööellu naasmisel

Kersti Raiküla,

Tartu valla noorte heaolu spetsialist

Kõigis Tartumaa omavalitsustes alustasid mullu tööd noorte heaolu spetsialistid, kelle ülesanne on toetada 13–29-aastaseid mittetöötavaid noori. Tänaaks on maakonna seitsmes omavalitsuses abi saanud kokku 160 noort, kellest töö on leidnud 43%.

Noorte heaolu spetsialistid pakuvad iga- le noorele individuaalset tuge vastavalt tema vajadustele, olgu see töö otsimine, koolitee valimine, isiklik heaolu või igapäevaeluga toimetulek. Tartu maakonnas abi saanud 160 noorest on pea 70 on oma eesmärgi edukalt täitnud. Kõige sagedamini vajatakse tuge töö leidmisel ja haridusega seotud teemadel, kuid tihti pöörduakse ka vaimse tervise ja elukorralduslike muredega. Vajadusel abistavad spetsialistid noort ka ametiasutustega suhtlemisel. Igapäevase nõustamise kõrval vahendavad noorte heaolu spetsialistid ka mitmeid teenuseid, mis aitavad noorel eesmärkideni jõuda. Vajadusel saavad nad suunata noore psühholoogilisele nõustamisele, loovteraapiasse, tööandjatega koostöös toimuvasse mentorlusprogrammi või Edumuse e-kursustele. Sellised võimalused aitavad arendada nii erialaseid kui ka isiklikke oskusi, mis toetavad edukat toimetulekut koolis ja tööturul.

Põhjalikuma ülevaate, millised võimalused Tartumaal mittetöötavate ja -õppivate noorte toetamiseks on, saab nüüd ka videokoolituse kaudu. 20. mail jagasid veebiseminaril „Vähemalt põhihariduse omandanud NEET-olukorras noore toetamise võimalused Tartumaal“ kogemusi nii noorte heaolu spetsialistid kui ka teised oma ala eksperdid. Seminari salvestised on kättesaadavad Tartumaa Omavalitsuste Liidu kodulehel www.tartumaa.ee/heaolu/noortegarantii-tugisusteem/videod.

Tartu maakonna noorte heaolu spetsialistid toetavad noorte arengut noortegarantii tugisüsteemi kaudu. Noortegarantii tugisüsteem loob silla noore, erinevate asutuste ja kogukonna vahel, et ennetada probleeme juba varakult ning pakkuda parimat võimalikku abi noortele, kes vajavad tuge elus edasi liikumisel.

Noorte heaolu spetsialistid kuuluvad ka tänava märtsis käivitunud laiemasse Tartumaa noortevaldkonna võrgustiku koos omavalitsuste ning mitmete koostööpartnerite esindajatega, kelle hulgas on näiteks Töötukassa, Tartu Rakenduslik Kolledž, kriminaalhooldus, STEP-programm jt. Võrgustik pakub platvormi, kus arutada ja üheskoos lahendusi otsida noorte toetamisega seotud võtmeteemadele, näiteks vanemaharidus ja vanemate toetamine, riskis olevate noorte märkamine, ennetustöö, tugigrupi loomine noorte lähivõrgustikule.

Foto: Eve Joosing

Soovid tuge?

Võta ühendust oma Tartu valla noorte heaolu spetsialistiga

Kersti Raiküla

e-post kersti.raikula@tartuvald.ee
telefon 5330 7470

Lisainfo noortegarantii tugisüsteemi kohta leiad

Tartumaa Omavalitsuste Liidu kodulehelt:

www.tartumaa.ee/heaolu/noortegarantii-tugisusteem

Noortegarantii tugisüsteemi teenust pakutakse projekti „Mittetöötavate noorte tööalase konkurentsivõime tõstmine Tartumaal“ kaudu.

Kaasrahastab

Europa Liit.

Tartumaa Hea Tegugu! ootab ettepanekuid 30. oktoobrini

Kadri Pau, SA Tartu Ärinõuandla, MTÜ konsultant

Novembri lõpus, Kodanikupäeva lähisel, on Tartu Ärinõuandla eestvedamisel ja koostöös Tartumaa Omavalitsuste Liidu ning Kodukant Tartumaaga juba 15 aastat tunnustatud ja tänatud neid, kes aktiivsete kodanike ja ühendustena panustavad Tartumaa arengusse, märkavad kitsaskohti meie ümber ja tahavad luua väiksemaid või suuremaid muutusi kodukohas, valdkonnas, kogukonnas. Nende kõrval toimetavad kohalikud ettevõtjad, kes hoolivad piirkonna arengust ning ühisest soovist midagi koos ära teha. Samuti on kohalikud omavalitsused oma nõu ja jõuga üha rohkem läbi mõtestatult vabariiklikke

ja kogukonna koos toimetamist toetamas.

Selle 15 aasta jooksul on tänamiseks esitatud kümneid ja kümneid vabariiklikke, kus tegutsevad sajad inimesed ning eelkõige panustatakse kodukoha ja valdkonna heolusse loendamatu vabariikliku tegevuse tunde. Tunnustamist on leidnud erinevad ettevõtted ja Tartumaa mitmed kohalikud omavalitsused. Viisteist aastat on pikk aeg ning viimastel aastatel oleme kogukondi ja nende eestvedajaid julgustanud mõtlema ka sellele, mis ressursid nende piirkonnas juba olemas on ja mida vajalikku nendega tehtud saaks. Teadmine, et alati ei pea kirjutama projekti kui mingi vajadus pead tõstab, lisa tunnustamiskursile juurde ühe kategooria – projektivaba tegu.

2025. aastal toimub tunnustamiskursus taas – Tartu Ärinõuandla kuulutab koos partneritega välja konkursi 2025. aasta MTÜ, vabakondlase, ilma projektita sündinud teo ning vabariikliku tegevuse toetaja leidmiseks.

Soovime esile tõsta ja tunnustada neid, kelle ettevõtmised muudavad meie kodukohta paremaks, kogukonda ühtsemaks ning kodanikuühiskonda tugevaks ning palume kõigi abi nende üles leidmisel ja konkursile esitamisel.

Soovime esile tõsta ja tunnustada neid, kelle ettevõtmised muudavad meie kodukohta paremaks, kogukonda ühtsemaks ning kodanikuühiskonda tugevaks ning palume kõigi abi nende üles leidmisel ja konkursile esitamisel.

Ettepanekuid tunnustamiseks ja tänamiseks ootame kuni 30. oktoobrini.

Vajaliku esitamisevormi, konkursi lisainfo leiab Tartu Ärinõuandla kodulehelt.

Võõrnälkjate tõrjega on vaja jätkata ka sügisel

Marjaliis Kivisaar,
Tartu valla Keskkonnaspetsialist

Kuigi sügiselised ilmad on veidi jahedamad, pole veel õige aeg võõrnälkjate – hispaania teeteo ja mustpeanälkja – tõrjet lõpetada. Nälkjad toimetavad ka sügisel, kuni ilmad pole veel külmaks läinud.

Pehme ja niiske ilmaga võivad nälkjad muneda hilissügiseni. Hispaania teetigu paigutab munad väikeste kobaratena näiteks kõdukihi alla, lehe- või kompostihunnikusse, kasvuhoone serva alla. Mustpeanälkjas muneb lehtede alla, lehehunnikutesse, aga ka mulla pindmisse kihti.

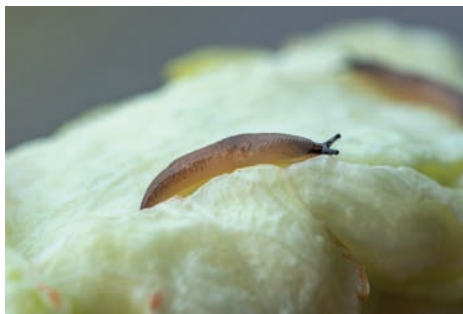
Kui ilm läheb külmemaks, otsivad nälkjad varjulisi, külma eest kaitstud talvitumiskohti: näiteks komposti-, lehe- ja oksahunnikud, vihmaussikäigud või mitmesugused praod pinnases, ehitiste servaalused. Mida varem lumi maha sajab, lumerohkem ja pehmem on talv ning mida kauem lumikate maapinnal püsib, seda paremad tingimused on võõrnälkjatel talve üleelamiseks. Mõlemad liigid taluvad ka väikest külma (kuni –2 kraadi). Külma taluvad paremini just noored isendid ja munad. Täiskasvanud nälkjad, kes on munenud, hooaja lõpus enamasti surevad.

Hispaania teetigu. Foto: Maris Sepp

Soovitused sügisesteks tegevusteks

- Korja ja surma jätkuvalt nii hispaania teetigusid kui ka mustpeanälkjaid. Kogutud isendid surma nn kiire surmamise põhimõttel, näiteks nälkjat pooleks lõigates või kogutud nälkjatele keevat vett peale valades.
- Surnud nälkjad mata labidasügavusele maha.
- Kindlasti korja kokku tigude munakogumid ja vala keeva veega üle või suru katki. Teomunad tunned ära selle järgi, et need on valkjad, klaasjalt läbi paistvad. Edasi käitu nagu surmatud isenditega.
- Nälkjad otsivad munemiseks ja varjumiseks niisket kohta: hoia puhmiku- ja põõsaaalused, erinevad piirded, seinääred hooldatuna; lõika koltunud püsikutevarred madalalt ära; kompostihunniku olemasolul kaeva see läbi; kontrolli perioodiliselt üle lillepotid, taimekastid, erinevad alused.
- Abi võib olla looduslike vaenlaste aeda meelitamisel – erinevad linnud, mardikad, siilid, pardid – kõik võivad süüa võõrnälkjate mune ja noori isendeid.
- Mingil juhul ei või puulehti, õunu, taimevarsid jm aiapäätmeid viia loodusesse,

Mustpeanälkjas. Foto: Maris Sepp

se, kuna nii käituses hoopis levitaksid võõrnälkjaid edasi! Komposti aiapäätmed oma aias või kasuta kohaliku omavalituse poolt ette nähtud lahendusid, sh biojätmete konteinereid.

- Peenarde ümber võib rajada liivast, kruusast, munakoortest, kohvipakust, saepurust, tuhast kuivi või teravaid kaitseribasid – nälkjad ei taha sellisel pinnal liikuda. Selle mõju võib olla lühiajaline, mistõttu tuleks neid uuendada.
- Uusi taimi koju tuues tee neile hoolikaks kontroll, istikute mullapall istuta sügavale ja tihenda mullaga, võimalusel hoia taimepotti läbipaistvas kilekotis mitu nädalat nn karantiinis.
- Kui su aias elavad võõrnälkjad, ära jaga oma aiataimi või kompostmulda teistele ning puhasta regulaarselt oma tööriistu ja tehnikat.
- Suhtle kindlasti naabritega, et ka nemad tõrjuksid võõrnälkjaid.

Võõrnälkjaid võime levitada ka täiesti juhuslikult sõidukite ja muu tehnikaga, ka küttepudega – kõige abil, kuhu nälkjad või nende munad võivad kinnituda. Seega – alati kui leiad kasvõi ühe võõrnälkja, suure või väikese, tuleb ta kiirelt hukata!

Teata võõrnälkja leiust teokaardi vahendusel: teokaart.keskkonnaamet.ee

Kuidas võõrnälkjaid ära tunda, loe lähemalt keskkonnaameti kodulehelt: keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/voorliigid/voornalkjad

Aiapäätmete koht ei ole metsa all

Marjaliis Kivisaar,
Tartu valla Keskkonnaspetsialist

Õunte valmimine ja lehtede langemine toob koduaeda kaasa suurema koguse aiapäätmeid. Tekkinud aiapäätmed on mõistlik kompostida kohapeal või anda üle selleks ettenähtud kohta.

Metsa alla või võsa vahele aias tekkinud jätmeid viia ei tohi. See ei ole ainult prügistamine – nii võivad levida näiteks Eesti loodust ohustavad võõrliigid. Jäätmeseadus näeb jätmete loodusesse viimise eest ette trahvi, mis võib ulatuda kuni 2400 euron. Trahvimine ei ole eesmärk omaette, kuid tuleb arvestada,

et jätmete loodusesse viimisel on soovimatud tagajärjed.

Kergesti kättesaadav kõhutäis võib meelitada sobimatusse kohta kokku metsloomi, suurendades haiguste levimise riski. Peenardelt koristatud lillepealsete ja kokku riisutud lehehunnikutega reisivad tõenäoliselt kaasa ka seemned, teomunad ning taimehaigused. Aiapäätmete hulgas leidub sageli invasiivseid võõrliike, kes loodusesse sattudes võivad kiiresti vohama hakata ning ohustada looduslikku tasakaalu ja liigirikust, jõudes lõpuks kellegi koduaeda ikkagi tagasi.

Metsaalustest aiaprügi hunnikutest on

juba laiali kandunud näiteks kanada kuldvits, verev lemmmalts, pargitrad ja hispaania teetigu. Võõrnälkjatest saab teada anda Keskkonnaameti teokaardi kaudu: teokaart.keskkonnaamet.ee.

Mida teha aiapäätmetega Tartu vallas?

Kompostige oma kinnistul. Vastavate võimaluste ja tingimuste olemasolul tuleb eelistada kompostimist. Aia- ja haljastujätmeid võib kompostida lahtriselt aunas. Aias tekkinud puulehed ja muud taimed sobivad kõige paremini kohapeal kompostimiseks. Nii jõuavad

toitained kõige lihtsamini jälle mulda tagasi ja ressursid jäätmehaldamiseks jäävad kulutamata.

Tellige äravedu jäätmehaldajalt (AS Ragn-Sells). Aia- ja haljastusjätmete vedu toimub ajavahemikus 01. mai kuni 30. november. Haljastusjätmed peavad olema pakitud kuni 150L läbipaistvasse kottidesse, täidetuna kuni 10 kg. Veotellimus esitage tellimus@ragnsells.com ja kirjutage, millises koguses soovite haljastusjätmeid üle anda. Ühe koti äraveo hind on 0,40 senti.

Viige jäätmejaama. Kui aias kompostimiseks ruumi napib, saab aia- ja haljastusjätmed üle anda Tartu linna jäätmejaamades ning Aardlapalu ümberlaadimisjaama kompostimisväljakul vastavalt hinnakirjale.

SELLI TN 19

E-R 10-18, L-P 10-16 suletud riiklikel pühadel, välja arvatud nelipühad
Tel 738 6700 (E-R 9-17) ja 524 1544 (jäätmejaama operaator vastab vastavalt võimalustele)

JAAMA 72C

E-R 10-18, L-P 10-16, riigipühadel suletud
Tel 738 6700 (E-R 9-17) ja 527 8960 (jäätmejaama operaator vastab vastavalt võimalustele)

Ärge viige aiajätmeid loodusesse! Kui märkate looduse prügistajat või ebaseaduslikku jäätmeühikut, teatage sellest riigiinfo telefonil 1247.

Aia- ja haljastusjätmete vedu tuleb ise tellida

Aia- ja haljastusjätmete vedu toimub ajavahemikus **01.mai kuni 30.november** (lehevedu toimub 14-päevase veosagedusega). Haljastusjätmed peavad olema pakitud kuni 150L läbipaistvasse kottidesse, täidetuna kuni 10 kg. Veotellimus esitage tellimus@ragnsells.com ja kirjutage, millises koguses soovite haljastusjätmeid üle anda. Teenus on tasuline, hinnakirjaga saab tutvuda Tartu Vallavalitsuse ja AS Ragn-Sells kodulehel.

Koolilõuna aitab kaasa koolipäeva õnnestumisele

| Eeva-Lotta Herem, Kaidi Randpõld

Sel õppeaastal osaleb Tabivere Põhikooli programmis „Koolipere toidutargaks!“. Tartumaa koolidele mõeldud viiekuuline programm aitab osalevatel koolidel arendada nii toitlustuskorraldust kui ka toiduharidust, eesmärgiga toetada õpilastel tervislike toitumisharjumuste ja hoiakute kujunemist. Iga kool saab ise valida tegevused, mis aitavad väärtustada koolitoitu ja arendada toitlustuskorraldust. Kooliperesid toetavad kogu programmi vältel mentorid.

Arenguprogrammi „Koolipere toidutargaks!“ esimese lennu koolitaja, tervisedendaja Eeva-Lotta Herem selgitab, milline on koolitoidu roll laste õpivõimekuses ja tervises.

Laste ja noorukite tervislik toitumine on investering nii õpiedukusse kui ka üldisesse heaolusse

Laste ja noorukite päevane energiavajadus sõltub vanusest, soost, kehalisest aktiivsusest ja kasvukiirusest. Näiteks 7–10-aastaste laste energiavajadus jääb vahemikku 1740–2100 kilokalorit (kcal) päevas, samas kui 11–14-aastaste noorukite vajadus on 2220–2580 kcal päevas. Aju, mis moodustab vaid umbes 2% kehakaalust, tarbib ligikaudu 20% kogu keha energiast. Seega on aju igapäevane energiavajadus märkimisväärne, eriti kasvava ja areneva lapse puhul. Tasakaalustatud ja mitmekesine toitumine on võtmetähtsusega, et katta

nii üldine kui ka aju spetsiifiline energiavajadus. Regulaarsed, tasakaalustatud koostisega soojad toidukorrad ja vahepalad aitavad säilitada stabiilset veresuhkru taset, mis omakorda toetab kognitiivseid funktsioone, keskendumisvõimet ja üldist energiataset. Kui toiduga saadav energia on ebapiisav või toitainetevaene, võib see viia väsimuse, tähelepanu hajumise ja õpivõimekuse languseni.

Koolitoidu söömine parandab lapse sooritusvõimet nii õppetöös kui ka sporditegevuses, kuna organism saab optimaalseks funktsioneerimiseks vajalikke toitaineid.

Koolilõuna või kiire snäkk?

Regulaarne ja tasakaalustatud toitumine on vajalik veresuhkru stabiilsuse säilitamiseks, mis omakorda mõjutab lapse keskendumisvõimet, meeleolu ja üldist töövõimekust. Tervislik toitumine on hea päeva loogiline osa, mis tähendab ka kindlaid toidukordi ning õigesti ajastatud söömist.

Kui koolilõuna asendatakse poes või kohvikus käies energiarikaste, kuid madala toitainesisaldusega toodetega, nagu suhkrustatud joogid ja kiiresti imenduvad süsivesikud (saiakesed, kohukesed jmt), põhjustab see veresuhkru järske kõikumisi. See omakorda toob kaasa väsimuse, tähelepanu hajumise ning enneaegse näljatunde, mis võib viia korduva tervist mitte toetava toidu tarbimiseni.

Veresuhkru kõikumise vältimiseks on oluline, et iga toidukord sisaldab piisavas koguses valke, rasvu ja süsivesikuid

ning et esmaseks januhoogiks on vesi.

Lapsevanema roll koolilõuna väärtustamisel

Koolides tehakse pidevaid jõupingutusi koolitoidu kvaliteedi tagamiseks, samavõrra tähtis on vanemate roll koolilõuna väärtustamisel. Vanemad saavad last julgustada proovima uusi toite kodus, et ta oleks neid valmis proovima ka koolis. Oluline on üheskoos lapsega tutvuda koolisöökla menüüga ja arutada, mis koolitoidu puhul meeldis ja mis mitte, rääkida valikutest ja aidata tal aru saada, miks on oluline koolis süüa. Aktiivne suhtlus ja toitumisteemalised vestlused kodus annavad lastele kindlustunde ja aitavad vältida eelarvamusi koolitoidu suhtes.

Lapsed, kes oskavad teha tervist toetavaid toiduvalikuid ja kellele on varakult kujundatud arusaam mitmekesise ja tasakaalustatud toitumise olulisusest, on oma igapäevaelus tervemad, rõõmsamad ja võimekamad.

Arenguprogrammi „Koolipere toidutargaks!“ on välja töötanud Tartumaa Omavalitsuste Liit koostöös Tartumaa toiduhariduse ja toitlustuskorralduse juhtgrupi, Eesti Maaülikooli Mahekeskuse ja Tartu Biotehnoloogia Pargiga. *Arenguprogrammi kaasrahastab Euroopa Liit läbi RTK projekti „Omavalitsuste koolide toitlustusteenuse kvaliteedi parandamise ja toiduhariduse edendamise süsteemi loomine“ ja Tartu BT Park OÜ Interregi Läänemere programmi projekti KISMET.*

Elanikkonnakaitse kuu tuletab meelde kriisideks valmistumise vajalikkust

Taavi Siilbek,
Lõuna päästkeskuse
ennetuspartner

Päästeameti üks eesmärk on aidata Eesti elanikel valmistuda erinevateks hädaolukordadeks ja kriisideks. Elanikkonnakaitse alus on inimeste suutlikkus kriisi ajal ennast kuni abi saabumiseni ise kaitsta ja vajadusel üksteist aidata. Selle saavutamine on ühiskonna eri osaliste ühine jõupingutus, kus on oluline roll inimestel, kogukondadel, vabatahtlikel, kohaliku omavalitsuse üksustel ja erinevatel riigiasutustel.

Oktoober on nende teemade tutvustamiseks nimetatud elanikkonnakaitse kuuks. Tänavu on fookuses varjumine ja ohuteavitus – sul on ohuteavituse saamisest aega maksimaalselt 3 minutit varjumiseks ja riik palub sul võtta ohuteavitust väga tõsiselt.

Löö väljakutsetes kaasa!

Elanikkonnakaitse kuu raames on lisaks kriisiteemade tutvustamisele kavas ka praktilisi tegevusi. Näiteks saavad õpetajad õpetajate päeval osaleda kriisiteadlikkuse mängus. Mängu eesmärk on pakkuda toredat seiklust, panna proovile õpetajate kriisiteadlikkus ja pakkuda ideid, kuidas noortega elanikkonnakaitse teemasid praktiliselt käsitleda. Mängus osalemise soovi avaldanud õppeasutusse saadetakse mängukomplekt, mille ülesandeid saavad õpetajad ühiselt lahendada. Kõigi osalenud õppeasutuste vahel loositakse välja isikliku kriisivaru kotikesed!

Päästeamet kutsub 10.–12. klassi õpilasi osalema esseekonkursil, kus saab arutada teemadel, mis puudutavad noorte rolli turvalisuse ja kriiside lahendamisel. Valida saab kolme teema vahel: 1. „Noorte hääl kriiside lahendamisel – kas ja kuidas meid kuulatakse?“, 2. „Kriiside mõju noorte tulevikuplaanidele“, 3. „Elanikkonnakaitse 2035 – milline võiks olla Minu tuleviku turvaline Eesti?“.

Oktoobrikuu jooksul on kogukondadel võimalus kaasa lüüa päästeameti korraldatavas Lõuna-Eesti kogukondade kerksuskeskuste kriisivalmiduse väljakutses, kus selgub maakonna kõige toimepidevam kogukonna kerksuskeskus. Kerksuskeskuse eesmärk on toetada ühiskonna kerksust, andes inimesele abi kriisis. Kerksuskeskus on kohaliku omavalitsuse või kogukonna toimepi-

dev hoone, ruum või muu, kus inimene saab kriisi ajal infot, nõu ja abi. Nüüd, mil on tulemas sügistormid ja seetõttu elutähtsate teenuste (side, elekter jm) katkestuste oht suurem ning üldine julgeolekuolukord heitlik, on paslik aeg kontrollida oma kogukonna kerksuskeskuse valmisolekut ja üldist kriisivalmidust.

Koos kogukonnaga kriisiks valmis

Kriisideks valmistumine algab kõigepealt meist igapäevast endast, kuid tugevamad oleme siiski üheskoos ning seetõttu ei saa alahinnata kogukondade ühiseid jõupingutusi. Kui inimesed oma kodukohas üksmeelselt kohapealsed olud ja võimalused läbi mõtlevad, olukorra kaardistavad ning kriisiplaani koostavad, toob see elanikesse rahu ja teadmise, et me saame hakkama. Samuti on kogukondadel võimalik hankida erinevatest meetmetest tuge ja vahendeid, et kodukandi kriisikindlust suurendada. Meie piirkonnastki leiab häid näiteid.

Laeva külas tegutseb aktiivne mitteilundusühing Laeva Vabatahtlik Tuletõrje Selts. Seltsi vabatahtlik päästekomando koostöös Tartu vallaga tagab külakeskuse generaatori valmisoleku kriisiolukorras, mis hoiab maja küttesüsteemi toimimas ning tänu sellele saab ka kriisiolukorras jätkuda koolisöökla, raamatukogu ja lasteaia tegevus. Vajadusel saab sinna mahutada ka kogu koolipere. Laeva küla keskus on oma kogukonnas justkui kerksuskeskus! Ühiselt viiakse regulaarselt läbi ka mitmesuguseid õppusi ja harjutusi. Samuti on tuletõrje selts korraldanud elanikkonnakaitse koolitusi, et suurendada nii iga üksikisiku kui ka kogukonna valmisolekut kriisiolukordades.

Korteriühistud kriisikindlaks

Päästeamet koostöös riigi tugiteenuste keskusega on korraldamas taotlusvooru korteriühistute kriisivalmiduse suurendamiseks. Taotlusvoor on avatud käesoleva aasta novembri lõpuni. Taotluse saab esitada RTK e-taotluste keskkonnas.

Toetuse andmise eesmärk on suurendada korteriühistu toimepidevust kriisiolukorras. Toetuse andmise tulemusel suureneb korterelamutes elavate inimeste võimekus elektrikatkestuste korral iseseisvalt hakkama saada. Toetatakse mobiilse või statsionaarse generaatori soetamist, avariitoite väljajehitamist generaatori ühendamiseks korterelamu elektripaigaldisega ning sellega seotud ehitus- või rekonstrueerimis- ja projekteerimistöid ning elektripaigaldise nõuetele vastavuse tõendamist.

Korteriühistul on võimalik taotleda kuni 10 00 eurot, toetus makstakse ette. Tingimusteks on kehtiva elektripaigaldise audit ning korteriühistu peab läbima elanikkonnakaitse koolituse.

Telli kriisikoolitus!

Kriisiolukordades paremaks toimetulekuks pakub päästeamet Eesti elanikele ja asutustele võimalust tellida koolitusi. Koolitusel räägime võimalikest ohtudest ja hädaolukordadest; tutvustame kanaleid, kust leida infot ohtude kohta; vaatame üle, milline peaks olema kodune kriisivaru; vestleme ohuteavitusest, varjumisest ja evakatsioonist. Päästeameti koolitused annavad „tööriistad“, kuidas kriisiolukordades paremini hakkama saada. Ole kriisiks valmis – telli tasuta koolitus kriisikoolitus@paasteamet.ee!

Tartu vald võitis teise koha 50. Eesti omavalitsuste suvemängudel Kambjas

Tekst ja fotod: Toomas Rosenberg

16.–17. augustil toimusid Kambja vallas ja mujal Tartumaal 50. Eesti omavalitsuste suvemängud, millest võttis osa üle 2100 sportlase. Kahe päeva jooksul võisteldi 17 spordialal.

Omavalitsuste võistkondlik paremusjärjestus selgitati kergejõustiku, juhtide võistluse ja mängude programmis oleva seitsme parema spordiala kohapunktide liitmisel. Tartu vald osales 15 spordialal.

Kergejõustikus võideti individuaalselt kuus kuld-, kümme hõbe- ja seitse pronksmedalit. Kuldmedalid võitsid Diana Vanamb TU vanuseklassi odaviskes (hõbemedal veel kõrgushüppes ja kuulitõukes), Ingrid Ernits NV-II vanuseklassi kaugushüppes (hõbemedal veel 100 ja 400 meetri jooksus), Andrus Mutli MV-II vanuseklassi 100 meetri jooksus (hõbemedal veel kaugushüppes), Raido Mägi MV-II vanuseklassi kettaheites (hõbemedal veel kuulitõukes), Uku Renek Kronbergs meeste 400 meetri jooksus ning Kättriin Kivimets naiste 100 meetri jooksus. Hõbemedalid võitsid Kristjan Rosenberg meeste kõrgushüppes

(pronksmedalid veel kaugushüppes ja kettaheites), Eliise Anijalg naiste 100 meetri jooksus ja kaugushüppes ning Maarika Koplümägi NVII vanuseklassi 1500 meetri jooksus. Pronksmedalid võitsid Airos Lain MV-I vanuseklassi kaugushüppes ja odaviskes, Kristi Rosenberg NV-I kaugushüppes, Johannes Laur meeste 1500 meetri jooksus ning Ly Päll NV-II vanuseklassi 100 meetri jooksus. Hõbemedalid võideti veel naiste ja meeste 4 x 100 meetri teatejooksus.

Naised jooksid koosseisus Diana Johanna Vanamb, Rebeka Toomsalu, Eliise Anijalg ja Kättriin Kivimets ning mehed Raiko Sepp, Andreas Mutli, Kristjan Rosenberg ja Uku Renek Kronbergs. Võistkondlikult saavutati kergejõustikus teine koht Rae valla järel ja Rakvere linna ees.

Meeste võrkpallis võitis Tartu valla I võistkond kuldmedalid koosseisus Steven Meilus, Johann Olaf Lääne, Kaur Kattai, Janno Jõela, Martin Ruul, Marten Leosk, Mario Liiva, Artus Leo Marco Klemm. Tartu valla II võistkond saavutas 14. koha.

Naiste võrkpallis saavutas Tartu valla I võistkond neljanda ja II võistkond viienda koha.

Meeste rannavõrkpallis võitis pronksmedali Tartu valla meeskond koosseisus Anton Aavik ja Tobias Louis Laffranque ning naiskond koosseisus Annika Altoja ja Kateryna Sherova saavutas 13. koha. Naiste 3 x 3 korvpallis võideti pronksmedalid. Tartu valla naiskonnas mängisid Kadi Kals, Doris Park, Tatjana Sommer ja Eleriin Vaino. Treenerina juhendas naiskonda Helbe Erkmaa.

Meeste 3 x 3 korvpallis saavutas Tartu valla I võistkond 13. ja II võistkond 15. koha.

Pronksmedal võideti petankis. Tartu valla petanki II võistkonnas mängisid Kertu Palm, Valmar Pantšenko, Aimar Poom ja Robin Aus. Tartu valla I võistkond koosseisus Eve Tõnisson, Anti Alasi, Peeter Zirk ja Marge Tamm saavutas 28. koha.

Kettagolfis saavutati võistkondlik neljas koht. Meeste paarismängus võitsid kuldmedalid Heiki Kaldma ja Henri Härm. Mehed seniorid võitsid

paarismängus hõbemedali koosseisus Andres Rohtla ja Bruno Võsu. Naiste paarismängus võideti pronksmedalid koosseisus Tiina Kaasik ja Jaanika Karp. Individuaalselt võitis Andres Rohtla hõbemedali meeste senioride vanuseklassis. Kettagolfis olid kolm paremat omavalitsust Rae, Saue ja Põlva vald.

Võistkondlik viies koht saavutati orienteerumises. Individuaalselt võideti üks hõbe- ja üks pronksmedal. Hõbemedali võitis Andreas Kraas M45 vanuseklassis ja pronksmedali Priit Pääslane M55 vanuseklassis. Hõbemedal võideti MN45 vanuseklassi teateorienteerumises koosseisus Heleri Kivil, Andreas Kraas, Priit Pääslane ja Minija Pääslane. Võistkondlikult olid orienteerumises kolm paremat omavalitsust Rae, Põlva ja Setomaa vald.

Mälumängus saavutas Tartu valla võistkond 15. koha, võitjaks osutus Röpina vald.

Juhtide võistluses osales Vahur Poolak ja spordijuhtide võistluses Agu Laas, kes saavutasid omas grupis kümnenda ja seitsmenda koha.

Kokkuvõttes saavutas Tartu vald üldarvestuses teise koha 403 punktiga. Üldarvestuses ja suurtest valdadest oli ülekaalukalt parim Rae vald kogudes 440 punkti. Kolmas oli korraldaja vald Kambja 394,5 punktiga. Keskmistest valdadest oli parim Kiili 362,5 punktiga ja väikestest valdadest Nõo 278 ja linnadest Rakvere 324 punktiga.

Täname kõiki valla sportlasi ja treenereid eduka esinemise eest!

Teenused / Ost / Müük

Ostan raamatuid, piibleid, hõbedat, sõlgi, ehteid, lusikaid, kellasid, merevaiku, münste, märke, medaleid, fotosid, maale, seinapilte, kujusid, keraamikat, tarbeklaasi jm vanavara! Raha kohe! 56495292

Okste jt aiapäätmete äravedu, murdunud okste lõikus, hekkide pügamine, muru niitmine, trimmerdamine, kruntide korrastus, peenarde rohimine. Kontakt trimhek@gmail.com 589 77 133

Müüa lõhutud küttepuud. Tel 53457403 ja 53403583

Pottsepatööd ja materjalid. Küttekollete ehitus ja -remont. Tel.50 25424.

Ohtlike puude langetamine, hekkide ja viljapuude hooldus, puude hooldus/vormilõikus, põõsaste ja ilupuude lõikamine, kändude freesimine, vihmaveerennide puhastus, okste ja tüvede äravedu. www.arborprof.ee, tel 55 37 638.

Kogun kinniseid suitsupakke, suitsuplokke ja tuletikkude suveniirkomplekte. Võin osta ka terve kolleksiooni. 53 941 491

Küttepuud ja pellet – tasuta transport! Head hinnad, kiire tarne otse koju. Helista +372 5612 4094.

EELK Tartu Maarja Kogudus

Kõik sündmused toimuvad Tartu Maarja kirikus aadressil Pepleri 1.

Pühapäeviti: kl 10.30 pühapäevakool, kl 11.30 ülistuskool, kl 12.00 jumalateenistus, selle järel kirikukohv ja palveosadus

Neljapäeviti kl 17.00 kooriproov. Uued lauljad on väga oodatud.

Alates 5. oktoobrist toimub pühapäeviti algusega kl 10.00 leeritund. Leerikool kestab 23. novembrini ja leerionnistuse saab 30. novembri jumalateenistusel.

R, 31. oktoobril kl 18.00 usupuhastuspüha palvus

Vajad uut vihmaveerenni või katuseelt lumetõkked puudu?

- Katuseredelid
- Lumetõkked
- Vihmaveerennide paigaldus
- Käiguteed ja platvormid

527 1059

info@vihmaveerennid.ee

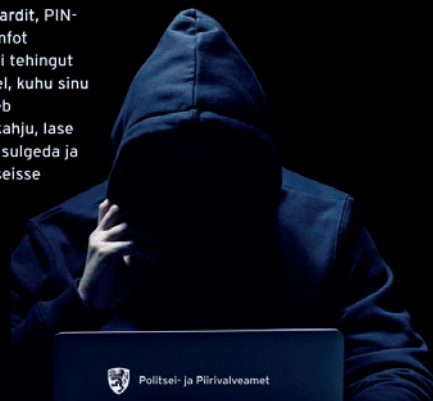
vihmaveerennid.ee

TÄHELEPANU!

Tervisekassa ega Elektrilevi ei küsi kunagi pangaandmeid või PIN-koode!
TEGEMIST ON PETTURITEGA!

- Ära edasta võõrastele oma ID-kaardist, pangakaardit, PIN-koodidest infot
- Ära kinnita ühtegi tehingut enne, kui oled kindel, kuhu sinu raha läheb
- Kui oled saanud kahju, lase pangal oma kaart sulgeda ja pöördu politseisse

SEENTE IMELINE MAAILM

oktoobrikuus

Lähte Ühisraamatukogus

EVE TOOTSI FOTONÄITUS SEENTEST.

Looduses liikudes on minu tähelepanu köitnud erineva suuruse, kuju ja värvusega seened ehk seente huvitav kübaramood.

Fotol ripsmeline maataht

KATUSTE PESU JA VÄRVIMINE

- ✓ Hooldus nii kivi-, plekk- kui eterniitkatustele
- ✓ Katus säilib kauem ja maja saab värske välisilme

Katusehooldus.ee

KATUSED KORDA

Küsi hinnapakumist!

5550 9476

info@katusehooldus.ee

katusehooldus.ee

35 KORDA VÄIKSEM MAAILM

TAAVI LEOLA
NOSTALGIAHÖNGULINE MUDELINÄITUS
LÄHTE ÜHISRAAMATUKOGUS
OKTOOBRI LÕPUNI

TARTU VALLA HALDUS

30 AASTAT KOGEMUST!

Kvaliteetne | Usaldusväärne | Operatiivne

Teenused:

- Teede ehitamine ja hooldamine
- Kruusavedu koos paigaldusega
- Hõõveldamine
- Tolmutõrje
- Lume- ja libedusetõrje
- Liiva, kruusa ja killustiku müük
- Kaevetööd
- Heakorradööd
- Niitmistööd
- Liikluskorraldus
- Tänavavalgustuse ehitamine ja hooldamine
- Soojusenergia tootmine ja müük
- Lähte kaugküttepiirkonnas

www.tartuvallahaldus.ee • haldus@tartuvald.ee • +372 56 474 475
FB: Tartu Valla Haldus

Hea Tammistu kooli vilistlane, õpetaja ja sõber!

Oleme korraldama 22. augustil 2026. a Tammistu külapäeva raames Tammistu kooli vilistlaste kokkutulekut ja sellega seoses kutsume üles inimesi jagama oma kooliaegseid fotosid, mälestusi ja muid toreid infokilde enda või lähedaste kooliajast.

Täpsem info:
tel. 56603018 Kristiina Timma
meil: tammisturahvaselts@gmail.com

Soovi korral on võimalik teha annetus Tammistu koolimajale mälestuskivi paigaldamiseks
MTÜ TAMMISTU RAHVA SELTS
a/a EE524204278624023204
Annetus meie MTÜ-le on tulumaksuvaba

Traditsiooniline Tartu valla memme-taadi pidu toimub 6. detsembril Kõrveküla Põhikooli aulas!

Päev algab kell 14 piduliku jõululõunaga Kõrveküla Põhikooli söögisaalis ning jätkub peoõhtuga aulas. Tantsuks mängib Karl Madis. Pittu on tulemas ka Jõulumoor.

Palume oma osavõtu registreerida hiljemalt 28. novembriks telefonil 5268895 (Ene Liivamägi). Registreerides on vajalik teatada oma nimi ja peatuse nimi, kui on vajadus kasutada peole tulekuks valla poolt organiseeritud transporti.

Lisainfo: Karita Tilk Tartu valla kultuuritööspsialist, 53 407100; karita.tilk@tartuvald.ee

Palju õnne pisipõnni sünni puhul!

Marleen Seeme	09.09.2025
Sebastian Pärtin	11.09.2025
Perla Vihmann	13.09.2025
Šteron Marius Pääbus	15.09.2025
Kendrich Säkk	17.09.2025
Emilia Nosach	17.09.2025
Iko Puusta	17.09.2025
Emi-Riin Värk	19.09.2025
Leon Vaht	20.09.2025
Sirelin Jänes	28.09.2025

Äksi
ÄKSI ALEVIK
Põltsamaa küla 1582-1977
Äksi küla 1977-2010
Äksi alevik 2010

Esinevad **Mehed Mandriit** ja **Mustlastantsurühm Tseritsa**.
Piletid eelmüügis **Fiantas** oktoobris 10.- / novembris 15.- / samal päeval ja kohapeal 20.-
Pilet sisaldab sooja sööki ja tervitusjooki.

Äksi OMA KÜLA pidu

28. november kell 18.00
Jäaja Keskuse konverentsisaalis

15 AASTAT ÄKSI ALEVIKKU

ÄKSI ALEVIKU KOGUKOND

Jäaja Keskuse Kohvik

TULE LÕUNALE VÕI KORRALDA PIDU!

AVATUD T - P
KELL 11-16
VÕI ETTETELLIMISEL

Sirje, Ülle ja Ago
Jälle tulevad uued päevad,
tulevad üle Su õue.
Toogu nad ikka päikesesära,
tervist ja õnne Su põue!
Õnnitleme!
Laeva Pensionäride Selts

Tiia, Karmen, Lembit, Tiit!
Sügispäikese kullad,
hiliste lillede sära,
kaunite päevade rõõmud
olgu kõik teie päralt!
Palju, palju õnne!
Maarja-Magdaleena Maarahva Selts

Kallis ema ja vanaema
ja vana-vanaema Luise Jaaska
15.10.1925-05.01.2017
Aitäh sulle sinu hoole
ja armastuse eest!
100 a. sünnipäeval mälestavad suure
tänutundega lapsed peredega!

Endel Truu
Palju, palju õnne pika elatud elu eest
ja jaksu edaspidiseks!
90-nda juubeli puhul õnnitlevad:
poeg Rein, pojaõeg Gert perega
ja õde Milvi

Meie hulgast lahkunud

AHTO PAHKA
28.07.1936-04.09.2025

MAIE LAAGUS
01.11.1945-12.09.2025

ELLI SUVI
14.08.1938-29.09.2025

Üleskutse!

Tabivere Rahvamajal täitub detsembris 20. tegutsemisaasta praegustes ruumides, seega ootame teid jagama endaga erinevaid videosid, pilte ja mälestusi, mis on tekkinud just selles majas. Materjale ootame kuni 2. novembrini meiliaadressile tabivere.rahvamaja@tartuvald.ee või 5044479.

OKTOOBER

L **25.10** 14 Kaie Mihkelson loeb ette Carolina Pihelgase „Lõikejoont“

K **29.10** 18 Minu elutähtsad raamatud: Moonika Siimets ja Heili Sepp

N **30.10** 15 ERMi teadusseminar. „Rannarootslaste puitesemete uurimisest Eesti Rahva Muuseumis“

N **30.10** 17 Professorid ERMis VII. Varvara, Maarin Ektermann ja Peeter Laurits teemal „Kunst ja pärand tehisaru ajastul“

NOVEMBER

N **6.11** 15 Kogukondlik rollimäng inSIGHT

L **8.11** 13 Giidituur näitusel „Rannarootslased. Estlandssvenskar“

L **15.11** 13 Raamaturaami töödoad Arhitektuurikooliga

K **19.11** 17 Minu elutähtsad raamatud: Rainer Saks ja Annika Laats

N **20.11** 17.30 Hõimuklubi

P **23.11** Saarte nädalavahetus III. Ruhnu saare lood ja laulud, rookroonide meisterdamine. Kell 13 tuur rannarootsi näitusel

L **29.11** 14 Evelin Võigemast loeb ette Eva Koffi „Õhusõndijat“

KÄSITÖÖ ÕPITOAD

L–P **25.–26.10** pabermaterjalide korrastamine ja säilitamine; L **8.11** vatist kuuseehed; L–P **22.–23.11** niplispitsist jõuluheled, L–P **29.–30.11** tüllpitsist jõuluheled

ERMI MÄNGUMETS

on avatud T–R 11–18 ja L–P 10–18

T kell 11 (alates 14.10) muinasjutu- ja

L kell 11 meisterdamishommikud

RANNA-ROOTSLASED ESTLANDSSVENSKAR
25.05.2025–28.06.2026
Randunud ja juurdunud
De som steg i land och slog rot

TARTU VALLA KULTUURIKALENDER

Ajas muutuv kultuurikalender on leitav aadressil: www.kultuuriaken.ee

NB! Kõik soovijad saavad oma sündmuse kalendrisse ise märkida. Loo konto, logi sisse ja lisa sündmus! Siis ei ole vaja eraldi Kuukirjale sündmusest märku anda.

OKTOOBER–NOVEMBER 2025

21. okt. kell 12 ja 18	Rahvamajade nädal: Laeva Kultuurimajas film „Hitleri toidumaitsjad“. Pilet 6 € / 5 €. Lisainfo: 511 0652.
22. okt. kell 12.00	Laeva Kultuurimajas noorte kogutud retseptide valimine, millest valmib retseptiraamat „Kõidetud nostalgia“. Lisainfo: 511 0652.
23. okt. kell 19.00	Rahvamajade nädal: Laeva Näiteringi esietendus „Vaeslaps ja talutütar“ Laeva Kultuurimajas. Pilet 10 € / 5 €. Lisainfo: 511 0652.
24. okt. kell 19.00	Wiera teatri etendus „Kapten võtab naise ehk kummast otsast vaadata läbi pikksilma“ Maarja-Magdaleena Rahvamajas. Pilet 10€ müügil kohapeal.
24. okt. kell 19.00	Mälumängu õhtu Kohvik Sahvris. Registreeri oma 4-liikmeline meeskond tabivere.rahvamaja@tartuvald.ee või tel 5044479. Tasuta.
24. okt. kell 21.00	Laeva Kultuurimajas tantsuõhtu ansambliga „Kapriiz“. Pilet 15 €, eelmüügipilet 12€ müügil Fientas. Lisainfo: 511 0652.
26. okt. kell 16.00	Lähte raamatuklubi kohtumine kirjanik Jan Kausiga Lähte Noortekeskuses. Arutlusel on raamat „Tallinna kaart“.
29. okt. kell 12.00	Iga kuu viimane kolmapäev ürituste sari „EAKATE TUND“ Tammistu Raamatukogu-Külakeskuses.
30. okt. kell 16.00	Maarja-Magdaleena Rahvamajas Kõrvitsa kaunistamise õpituba. Omaosalus 4 €.
01. nov. kell 18.00	Tartu valla ja Emajõe Lodjaseltsi navigatsiooni hooaja lõpetamine Piirissaare kohvikus. Esinevad Popsid. Tasuta.
02. nov. kell 16.00	Hingedepäeva kontsert Laeva Kultuurimajas, esineb Uku Suviste. Tasuta! Info: 5110652.
02. nov. kell 18.00	Hingedepäeva taimetee-töötuba Juulamõisa kohvikus. Valmistame endale teekotikesed. Reg. oma osalus juulamois@gmail.com. Tasuta.
07. nov. kell 19.00	Tammistu Raamatukogu-Külakeskuses mängudeõhtu. Lauamängud, kaardimängud. Alati võid oma mängu kaasa võtta!
07. nov. kell 19.00	Lilleseade õpiring Maarja-Magdaleena Rahvamajas. Osalus 7 €.
07. nov. kell 19.00	Kino „Hitleri toidumaitsjad“ Tabivere Rahvamajas. Pilet 6€, sooduspilet 5€. Piletimüük kohapeal.
08. nov.	Kell 12.00 Lähte Isadepäev, noortekeskuse juures.
09. nov.	Jääaja Keskuses Isadepäev lammuta koos isaga. Saa teada millest ja kuidas kasutatud seadmeid käideldakse ning taaskasutatakse.
11. nov. kell 18.00	Kinoõhtu Laeva Kultuurimajas. Linastub film „Uus raha“. Tavapilet 6€, sooduspilet 5€. Info: 5110652.
13. nov. kell 19.00	Sepo Seemani monokomöödia „Eesti mees ja tema naine“ Tabivere Rahvas. Piletid Fientas ja kohapeal 23€ / 20€. Avatud kohvik.
13. nov. kell 19.00	Mälumänguturniiri „Mõisa peale“ II etapp Lähte Ühisgümnaasiumi saalis.
14. nov. kell 19.00	Peoõhtu Maarja-Magdaleena Rahvamajas. Tantsuks Eesti Gun ja Liisa. Õhtut juhib Janno Meldre.
15. nov. kell 20.00	Meestepäeva pidu retroansambliga „Cantare“ Tabivere Rahvamajas. Vaheesineja Maarja Chicas. Pilet eelmüügist 10€, kohapeal 15€.
16. nov. kell 13.00	Teatristuudio Püünepealsed etendus Asemikud Tammistu Raamatukogu-Külakeskuses. Pilet 10€.
16. nov. kell 15.00	Iga kuu kolmandal pühapäeval Vedu raamatukogus vaimulik vestlusring Piibli ainetel koos pastor Leho Paldrega.
17. nov. kell 19.00	Äksi kogukonna toas Ajalooklubi. Teemal „Pühakojad erinevates maailma paikades“ jutustab Ants Veetõusme.
28. nov.	Äksi oma küla pidu Jääaja Keskuse konverentsisaalis. Esinevad Mehed Mandrilt ja Mustlastantsurühm Tseritsa. Pilet Fientast 10.-
30. nov.	Advendiaja vastu võtmine Tartu valla kogukondades. Täpsem info novembri lehes.

KÕRVEKÜLA

LAEVA

LÄHTE

KOOGI

PIIRISSAAR

RAADI

KÄRKNA

ÄKSI

TABIVERE

mitmes kohas

TAMMISTU

VASULA

VEDU

MAARJA-MAGDALEENA

